

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

YVESA BOTA,

predstavljeni 31. marca 2009¹

1. Predmet te zadeve je pritožba, ki jo je družba Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH (v nadaljevanju: DSD) vložila zoper sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 24. maja 2007 v zadevi Duales System Deutschland proti Komisiji². Zadeva se je nanašala na zlorabo prevladujočega položaja na področju predelave odpadne embalaže.

2. V skladu z nemško uredbo morajo proizvajalci in distributerji embalaže zbirati in predelati embalažo, ki jo dajo na nemški trg.³ Pritožnica je podjetje, ki tem proizvajalcem in distributerjem prodajne embalaže ponuja zbiranje, ločevanje in predelavo njihove embalaže. V ta namen morajo ti embalažo označiti z logotipom Der Grüne Punkt. V zameno morajo proizvajalci in distributerji družbi DSD plačati embalažnino, ki vključuje stroške zbiranja, ločevanja in predelave embalaže, ki jo zbere družba DSD, ter s tem povezane upravne stroške.

3. Zaradi tega sistema, ki ga je vzpostavila družba DSD, je bila sprejeta Odločba Komisije 2001/463/ES z dne 20. aprila 2001 v zvezi s postopkom na podlagi člena 82 Pogodbe ES.⁴

4. Osrednje vprašanje te pritožbe je, ali se pritožnica lahko sklicuje na logotip Der Grüne Punkt, da bi upravičila, da morajo proizvajalci in distributerji plačati embalažnino za vso embalažo, označeno s tem logotipom, čeprav se del te embalaže ne zbira v pritožničnem, ampak v konkurenčnem sistemu.

5. Poleg tega mora Sodišče v tej pritožbi odločiti o posledicah tega, da Sodišče prve stopnje ni spoštovalo obveznosti odločanja v razumnem roku. Pritožnica namreč meni, da je s tem postopkom, ki je trajal približno pet let in devet mesecev, kršeno zadevno načelo.

1 – Jezik izvirnika: francoščina.

2 – T-151/01, ZOdl., str. II-1607, v nadaljevanju: izpodbijana sodba.

3 – Predelava odpadkov ni sinonim za recikliranje. Recikliranje je postopek obdelave odpadkov, ki omogoča, da se snovi, iz katerih je proizvod narejen, v proizvodnem ciklu ponovno uporabijo. Predelava odpadkov pomeni, da se odpadki uporabijo kot surovina.

4 – Zadeva COMP D3/34493 – DSD (UL L 166, str. 1, v nadaljevanju: sporna odločba).

6. V teh sklepnih predlogih bom najprej predstavil razloge, zaradi katerih menim, da je treba pritožbo zavrniti.

njegovem znatnem delu, kolikor bi lahko prizadela trgovino med državami članicami.

7. Nato bom navedel, da po mojem mnenju v tem sporu, v katerem pretirano trajanje postopka ni vplivalo na meritorno odločbo Sodišča prve stopnje, primerna kazen za nespoštovanje pravice do sojenja v razumnem roku, ki jo ima vsaka stranka v postopku, ni razveljavitev sporne odločbe, ampak pravica, ki se prizna pritožnici, da vloži odškodninsko tožbo na podlagi člena 288, drugi odstavek, ES.

Takšna zloraba je zlasti:

- (a) neposredno ali posredno določanje nepoštenih nakupnih ali prodajnih cen ali drugih nepoštenih pogojev poslovanja;

I – Pravni okvir

[...]“

A – Pravo Skupnosti

8. Člen 82 ES določa:

9. V primeru kršitve člena 82, prvi odstavek in drugi odstavek, točka (a), ES lahko Komisija Evropskih skupnosti v skladu s členom 3(1) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962⁵ „z odločbo od vpletenih podjetij ali podjetniških združenj zahteva, da odpravijo takšno kršitev“.

„Kot nezdružljiva s skupnim trgom je prepovedana vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na skupnem trgu ali

5 – Prva Uredba o izvajanju členov [81] in [82] Pogodbe (UL 1962, 13, str. 204).

B – *Nemška ureditev: uredba o preprečevanju proizvodnje odpadne embalaže*

10. 12. junija 1991 je bila sprejeta uredba o preprečevanju proizvodnje odpadne embalaže (Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen)⁶, katere revidirana različica – ki se uporablja v tem sporu – je začela veljati 28. avgusta 1998 (v nadaljevanju: uredba o embalažah). Cilj te uredbe je preprečiti in zmanjšati negativne vplive odpadne embalaže na okolje, zato proizvajalce in distributerje zavezuje, naj zbirajo in predelajo uporabljene prodajne embalaže.

11. V skladu s členom 3(1) te uredbe so prodajne embalaže tiste, v katere je pri prodaji zavrit izdelek, namenjen končnemu potrošniku. To so tudi embalaže ter posoda in pribor za enkratno uporabo, ki se uporabljajo v trgovinah in restavracijah ter jih uporabljajo drugi ponudniki storitev, da bi omogočili ali olajšali izročitev izdelkov končnemu potrošniku.

12. V členu 3(7) uredbe o embalažah je proizvajalec opredeljen kot oseba, ki proizvaja embalaže, embalažne materiale ali proizvode,

ki omogočajo neposredno proizvodnjo embalaže, ter kot oseba, ki embalažo vnese na nemško ozemlje. Člen 3(8) te uredbe določa, da je distributer vsaka oseba, ki da na trg embalaže, embalažni material ali proizvode, ki omogočajo neposredno proizvodnjo embalaže, ali embalirano blago ne glede na stopnjo distribucijske poti. Nazadnje je končni potrošnik v členu 3(10) uredbe opredeljen kot oseba, ki proizvoda v obliki, v kateri ji je bil dobavljen, ne prodaja več naprej.

13. Da bi proizvajalci in distributerji izpolnili obveznost zbiranja in predelave prodajnih embalaž, morajo v skladu s členom 6(1) in (2) uredbe o embalažah brezplačno zbirati embalaže, ki jih je uporabljal končni potrošnik, na prodajnih mestih ali v neposredni bližini prodaje in jih predelati. Ta sistem se imenuje „individualni sistem“. V tem sistemu mora distributer v skladu s členom 6(1), tretji stavek, te uredbe končnega potrošnika z jasno prepoznavnimi in čitljivimi panoji seznaniti o možnosti vračanja embalaže.

14. V skladu s členom 6(3), prvi stavek, uredbe o embalažah se proizvajalci in distributerji lahko odločijo tudi za pristop k sistemu, ki na celotnem poslovnem področju distributerja zagotavlja redno zbiranje uporabljenih prodajnih embalaž pri

6 – BGBl. 1991 I, str. 1234.

končnem potrošniku ali v bližini njegovega bivališča, da bi jih predelali. Ta sistem se imenuje „kolektivni sistem“. V skladu s točko 2, drugi stavek, v naslovu 4 Priloge I k členu 6 te uredbe morajo proizvajalci in distributerji z etiketiranjem ali drugimi ustreznimi sredstvi obveščati, da sodelujejo v kolektivnem sistemu. O tem sodelovanju lahko obvestijo na embalažah ali uporabijo druge ukrepe, na primer obvestijo potrošnike na prodajnem mestu oziroma embalaži priložijo kratka obvestila. Če proizvajalci in distributerji pristopijo h kolektivnemu sistemu, so oproščeni obveznosti zbiranja in predelave za vse embalaže, ki spadajo v ta sistem.

15. Na podlagi člena 6(3), enajsti stavek, uredbe o embalažah morajo kolektivne sisteme odobriti pristojni organi zadevnih zveznih dežel. Ti sistemi morajo, da bi bili odobreni, med drugim pokrivati ozemlje najmanj ene zvezne dežele, zagotavljati redna zbiranja v bližini bivališč potrošnikov in skleniti sporazume z lokalnimi organi, pristojnimi za ravnanje z odpadki. Vsako podjetje, ki izpolni te pogoje v zvezni deželi, lahko v njej organizira odobreni kolektivni sistem.

16. Da bi proizvajalci in distributerji v celoti izpolnili obveznost zbiranja in predelave uporabljene prodajne embalaže, morajo ne glede na izbrani sistem upoštevati enake stopnje predelave, ki so opredeljene v Prilogi I k členu 6 uredbe o embalažah in ki se

razlikujejo glede na material, iz katerega je embalaža. Dokaz za upoštevanje teh stopenj v primeru individualnega sistema je zagotovljen s potrdili, ki jih izdajo neodvisni strokovnjaki, v primeru kolektivnega sistema pa s predložitvijo preverljivih podatkov o količinah zbrane in predelane embalaže.

17. Člen 6(1), deveti stavek, uredbe o embalažah poleg tega določa, da če distributer ne izpolni svoje obveznosti zbiranja in predelave z uporabo individualnega sistema, jo mora izpolniti z uporabo kolektivnega sistema.

C – Kolektivni sistem DSD, pogodba o uporabi logotipa in pogodba o opravljanju storitev

18. DSD je družba, ki od leta 1991 izvaja kolektivni sistem na celotnem nemškem ozemlju (v nadaljevanju: sistem DSD). Družbo DSD so zato leta 1993 pooblastili pristojni organi vseh zveznih dežel.

19. Razmerja med družbo DSD in proizvajalci ter distributerji, ki so pristopili k njenemu

sistemu, ureja tipska pogodba o uporabi logotipa Der Grüne Punkt (v nadaljevanju: pogodba o uporabi logotipa). V skladu s členom 1(1) te pogodbe je pristopno podjetje pooblaščen za plačilo označevati prodajne embalaže v sistemu DSD z logotipom Der Grüne Punkt.

20. Družba DSD za račun podjetij, ki so pristopila k njenemu sistemu, zagotavlja zbiranje, ločevanje in predelavo uporabljene prodajne embalaže, glede katere so se odločila sodelovati v sistemu DSD, in jih tako razbremenjuje njihove obveznosti zbiranja in predelave navedenih embalaž. Zato morajo pristopna podjetja priglasiti vrste embalaže, ki jo želijo odstraniti z uporabo sistema DSD, in z logotipom Der Grüne Punkt označiti vsako embalažo, ki spada med te vrste embalaže in je namenjena porabi znotraj Nemčije.

21. Proizvajalci in distributerji, ki uporabljajo logotip Der Grüne Punkt, družbi DSD plačajo embalažnino za vso embalažo, ki je označena s tem logotipom in ki jo dajo v obtok na nemškem ozemlju. Znesek embalažnine se izračuna na podlagi dveh vrst dejavnikov, in sicer na eni strani teže embalaže in vrste uporabljenega materiala ter na drugi strani obsega in površine embalaže. Embalažnine so namenjene izključno kritju stroškov zbiranja, ločevanja in predelave ter z njimi povezanih upravnih stroškov.

22. Logotip Der Grüne Punkt je bil leta 1991 pri nemškem patentnem uradu registriran kot znamka, katere imetnica je družba DSD. Za uporabo znamke zunaj Nemčije, zlasti v drugih državah članicah Evropske skupnosti, je družba DSD svoje pravice do uporabe v obliki splošne licence prenesla na ProEurope (Packaging Recovery Organisation Europe SPRL) s sedežem v Bruslju (Belgija).

23. V okviru sistema DSD se lahko embalaže z logotipom Der Grüne Punkt zbirajo v posebnih odpadnih posodah, ki so ločene glede na to, ali gre za kovino, plastiko ali sestavljene materiale, ali v zabojnikih, nameščenih v bližini gospodinjstev (zlasti za papir in steklo), medtem ko morajo biti drugi odpadki odvrženi v odpadne posode javnega sistema odstranjevanja odpadkov.

24. Družba DSD sama ne zbira ali predeluje uporabljene embalaže, ampak te storitve prepusti lokalnim podjetjem kot podizvajalcem. Razmerja med družbo DSD in temi podjetji ureja tipska pogodba (v nadaljevanju: pogodba o opravljanju storitev). Družba DSD je take pogodbe sklenila z več kot 500 podjetji.

25. Pogodba o opravljanju storitev je bila predmet Odločbe Komisije 2001/837/ES z dne 17. septembra 2001 o postopku, ki se je začel na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP⁷. Sodišče prve stopnje je s sodbo z dne 24. maja 2007 v zadevi Duales System Deutschland proti Komisiji (T-289/01, ZOdl., str. II-1691) zavrnilo tožbo za razglasitev ničnosti te odločbe.

28. Po tem, ko je bilo v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* 23. julija 1997 (UL C 100, str. 4) v skladu s členom 19(3) Uredbe št. 17 objavljeno obvestilo, v katerem je Komisija izrazila svoj namen, da bo za priglašene sporazume izdala ugodno mnenje, je prejela stališča tretjih zadevnih oseb, predvsem v zvezi z različnimi vidiki uporabe pogodbe o uporabi logotipa. Te tretje zadevne osebe so navedle zlasti zatrjevano izkrivljanje konkurence zaradi plačevanja dvojne embalažnine ob uporabi sistema DSD in sistema drugega ponudnika storitev.

II – Dejansko stanje

26. Dejansko stanje, kot je razvidno iz izpodbijane sodbe, je mogoče povzeti, kot sledi.

29. Družba DSD je 15. oktobra 1998 Komisiji predstavila vrsto zavez, namenjenih preprečevanju tega, da bi bili proizvajalci in distributerji embalaž, ki sodelujejo v sistemu DSD, zavezani plačati dvojno embalažnino, če bi sodelovali v drugem sistemu zbiranja na regionalni ravni.

27. Družba DSD je 2. septembra 1992 Komisijo obvestila o svojih statutih, poleg tega pa o določenih sporazumih, vključno s pogodbo o uporabi logotipa in pogodbo o opravljanju storitev, da bi pridobila negativni izvid ali, če tega ni, individualno izvzetje.

30. Ta zaveza je bila⁸:

„Če bi bili na regionalni ravni vzpostavljeni sistemi, ki niso [sistem DSD] in bi jih uradno potrdili najvišji organi zvezne dežele v skladu s členom 6(3) uredbe o embalažah, bi [družba DSD] lahko uporabljala pogodbe o uporabi

7 – Zadeve COMP/34493 – DSD, COMP/37366 – Hofmann + DSD, COMP/37299 – Edelhoff + DSD, COMP/37291 – Rethmann + DSD, COMP/37288 – ARGE in pet drugih podjetij + DSD, COMP/37287 – AWG in pet drugih podjetij + DSD, COMP/37526 – Feldhaus + DSD, COMP/37254 – Nehlsen + DSD, COMP/37252 – Schönmakers + DSD, COMP/37250 – Altwater + DSD, COMP/37246 – DASS + DSD, COMP/37245 – Scheele + DSD, COMP/37244 – SAK + DSD, COMP/37243 – Fischer + DSD, COMP/37242 – Trienekens + DSD, COMP/37267 – Interseroh + DSD (UL L 319, str. 1).

8 – Glej točke 4, 58 in 59 obrazložitve sporne odločbe.

logotipa, tako da bi lahko imetniki licenc sodelovali v enem od teh sistemov z delom njihove embalaže. [Družba DSD] tako ne bo prejemala nobene embalažnine na podlagi pogodbe o uporabi logotipa za embalaže, zbrane s temi sistemi, s tem da mora biti ta druga vrsta zbiranja potrjena z dokazili. Drugi pogoj za oprostitev plačila embalažnine za embalaže z logotipom [Der Grüne Punkt] je, da se ne sme posegati v varstvo znamke [Der Grüne Punkt].“

dodatni zavezi. Ena od njiju se nanaša na primer, v katerem naj bi proizvajalci in distributerji embalaž izbrali individualni sistem za del njihovih embalaž in pristopili k sistemu DSD za preostali del. V tem primeru naj bi se družba DSD zavezala, da ne bo pobirala embalažnine na podlagi pogodbe o uporabi logotipa za del embalaž, ki so bile zbrane v individualnem sistemu, pod pogojem, da ji bodo posredovana dokazila v zvezi s to drugo vrsto zbiranja. Ta dokazila morajo biti predložena v skladu z zahtevami iz točke 1 v naslovu 2 Priloge I k členu 6 uredbe o embalažah. Družba DSD je v dopisu z dne 13. marca 2000 navedla tudi, da se ji ne zdi potrebno spremeniti vrsto zavez, predstavljenih 15. oktobra 1998⁹.

31. Komisija je 3. novembra 1999 štela, da bi morala vrsta zavez, ki jih je 15. oktobra 1998 predstavila družba DSD, zajemati tudi individualne sisteme, ki se uporabljajo za odstranjevanje dela embalaž, ne pa se omejiti le na kolektivne sisteme.

32. Nekateri proizvajalci embalaž so 15. novembra 1999 pri Komisiji vložili pritožbo. Zatrjevali so, da naj bi pogodba o uporabi logotipa ovirala vzpostavitev individualnega sistema zbiranja embalaž. Trdili so, da naj bi uporaba logotipa, ne da bi družba DSD dejansko opravljala storitve odstranjevanja odpadkov, pomenila zlorabo prevladujočega položaja družbe DSD.

34. Komisija je 3. avgusta 2000 na družbo DSD naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, na katero je ta odgovorila z dopisom z dne 9. oktobra 2000.

35. Komisija je 20. aprila 2001 sprejela sporno odločbo.

33. Družba DSD je z dopisom z dne 13. marca 2000 Komisiji predstavila dve

⁹ – Glej točke 7, 60 in 61 obrazložitve sporne odločbe.

III – Sporna odločba

36. Komisija pri svojem sklepanju po eni strani izhaja iz možnosti, da lahko proizvajalec ali distributer embalaž uporablja več različnih sistemov, da bi izpolnil obveznosti, ki jih ima na podlagi uredbe o embalažah¹⁰, in po drugi strani iz okoliščine, da je družba DSD v prevladujočem položaju, čemur ta ne nasprotuje. V času sprejemanja sporne odločbe je bila namreč družba DSD edino podjetje, ki je ponujalo kolektivni sistem na celotnem nemškem ozemlju, in se je v sistemu DSD zbralo okoli 70 odstotkov prodajnih embalaž v Nemčiji.

37. Nato Komisija pravno presojo razdeli na dva dela: prvi se nanaša na analizo ravnanja družbe DSD glede na člen 82 ES, drugi pa na preizkus ukrepov, ki Komisiji na podlagi člena 3(1) Uredbe št. 17 omogočajo, da odpravi ugotovljeno zlorabo.

38. V sporni odločbi zloraba prevladujočega položaja temelji na dejstvu, da za embalažnino, ki jo družba DSD pobira od proiz-

vajalcev in distributerjev embalaž, ki sodelujejo v sistemu DSD, ni določen pogoj dejanske uporabe tega sistema, ampak se izračuna na podlagi količine embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, ki so jo ti proizvajalci in distributerji dali na trg v Nemčiji, ne glede na to, ali je družba DSD to embalažo predelala ali ne. Vendar morajo proizvajalci in distributerji, ki sodelujejo v sistemu DSD, v skladu s pogodbo o uporabi logotipa na vsako od embalaž, priglasenih družbi DSD in namenjenih porabi v Nemčiji, nalepiti logotip Der Grüne Punkt.

39. Komisija tako navaja, da družba DSD embalažnino v resnici povezuje samo z nalepko Der Grüne Punkt na embalaži, ne glede na to, ali je tako označena embalaža v resnici zbrana v sistemu DSD ali ne, čeprav je v pogodbi o uporabi logotipa navedeno, da je embalažnina namenjena izključno kritju stroškov zbiranja, ločevanja in predelave uporabljenih embalaž ter z njimi povezanih upravnih stroškov.

40. Komisija je svoje stališče ponazorila s tremi primeri, opisanimi v sporni odločbi.

41. V prvem primeru se proizvajalec ali distributer embalaž odloči za vključitev v sistem DSD in v drug kolektivni sistem.

10 – Glej točko 20 obrazložitve sporne odločbe. Glej tudi sporočilo nemške vlade Komisiji z dne 24. maja 2000 (Priloga K 21 k vlogi, s katero se je začel postopek). Nemška vlada navaja zlasti, da „lahko individualni odstranjevalec kombinira ‚zbiranje blizu trgovine‘ in zbiranje blizu končnega potrošnika, pri čemer sodeluje v dvojnem sistemu na podlagi člena 6(3) [uredbe] o embalažah samo z delom embalaž, ki jih je dal na trg“.

Tako bi bilo mogoče, da bi si neko podjetje na ozemlju le ene zvezne dežele želelo izbrati konkurenta družbe DSD, ker so njegove cene ugodnejše, in družbo DSD obdržati za preostalo zvezno ozemlje, na katerem deluje samo ta. Ob tej predpostavki bi morale podjetje na podlagi pogodbe, sklenjene z družbo DSD, tej kljub temu plačati embalažnino, če bi bile embalaže, dane na trg v zadevni zvezni deželi, označene z logotipom Der Grüne Punkt.

v kolektivni sistem, ki uporablja logotip Der Grüne Punkt. To bi na primer lahko veljalo za embalaže, ki so dane na luksemburški trg in ki se na željo podjetja, ki jih daje na ta trg, zbirajo v sistemu Valorlux. Vendar to podjetje iz različnih razlogov ne želi sodelovati v sistemu DSD za zbiranje in predelavo teh embalaž, ki so dane na nemški trg. Predstavljam si, da to podjetje proizvaja plastenke, ki jih distribuira na luksemburškem ozemlju in na ozemlju ene nemške zvezne dežele. V Luksemburgu pristopi k sistemu Valorlux, v nemški zvezni deželi pa na primer vzpostavi individualni sistem zbiranja in predelave.

42. V drugem primeru se podjetje, na primer v okviru poslovanja v verigi hitre prehrane, odloči za kombinacijo individualnega sistema in sistema DSD. Te restavracije namreč potrošniku ponujajo možnost, da poje v restavraciji ali da prodajni proizvod in torej embalažo vzame s seboj. V tem primeru je povsem razumljivo, da distributer v okviru individualnega sistema zbira uporabljene embalaže, ki jih potrošnik odloži v restavraciji, na prodajnem mestu ali v neposredni bližini (na primer v posebne odpadne posode pred restavracijo). Za embalaže, ki jih potrošnik vzame s seboj in jih bo odvrget daleč od prodajnega mesta, distributer uporabi sistem DSD.

43. V tretjem primeru da proizvajalec ali distributer embalaž te embalaže na nemški trg in na trge drugih držav članic. Proizvajalec ali distributer se za embalaže, ki se distribuira na ozemlju drugih držav članic, vključ

44. Po mnenju Komisije je v teh treh primerih ravnanje družbe DSD jasna zloraba, ker je njen namen naložiti pristopnim podjetjem nepošteno ceno in preprečiti konkurentom vstop na upoštevni nemški trg.

45. V vseh treh opisanih primerih se namreč proizvajalec ali distributer embalaž znajde v isti težavi, to je, da mora za isto vrsto embalaže, ki je dana na nemški trg, plačati dve embalažnini, čeprav sodeluje v sistemu DSD samo na ozemlju druge države članice, na nemškem ozemlju pa sploh ne ali samo z delom embalaže. Proizvajalec ali distributer mora namreč vse embalaže označiti z logotipom Der Grüne Punkt in torej plačati

embalažnino za vsako uporabo tega logotipa na embalaži.

se lahko znašla tudi v zabojniku, ki ne pripada družbi DSD. Proizvajalec ali distributer naj ne bi imel logističnih in materialnih sredstev, da bi spremljal pot embalaže in zagotovil, da je odložena na pravem mestu.

46. Selektivno označevanje, ki ga je Komisija predvidela v takem primeru, pa vendarle zavrnila, bi pomenilo, da bi bile z logotipom Der Grüne Punkt označene samo embalaže, zbrane v sistemu DSD, in da bi bil proizvajalec ali distributer prisiljen imeti dve ločeni proizvodni liniji za isto vrsto embalaže, kajti ena od linij bi bila namenjena samo embalažam z logotipom Der Grüne Punkt. Po mnenju Komisije bi to proizvajalcu ali distributerju teh embalaž povzročilo znatne dodatne stroške.

49. Komisija na podlagi tega sklepa, da dejstvo, da je embalažnina povezana z logotipom Der Grüne Punkt na embalaži, sili podjetja, ki so vključena v sistem DSD za del svoje embalaže, da imajo ločene proizvodne linije oziroma distribucijske poti, kar pomeni dodatne stroške, ali da plačajo embalažnino za storitev, ki je družba DSD ne opravi. Ta naj bi zato vsiljevala nepošteno pogoje poslovanja.

47. Komisija v nadaljevanju analize navaja, da bi označevanje vseh embalaž in nato prekrivanje tega logotipa na embalažah, namenjenih v lokalne supermarkete ali veleblagovnice, ki uporabljajo individualne sisteme ali konkurenčni kolektivni sistem, da bi se ločile od embalaž, ki se zberejo v sistemu DSD, proizvajalcu ali distributerju povzročilo dodatne organizacijske stroške.

48. Poleg tega po mnenju Komisije potrošnikovo ravnanje ni predvidljivo, kajti potrošnik lahko vrne embalažo na prodajnem mestu ali jo odvrže v zabojnik, zato poti, ki jo opravi embalaža, ni mogoče določiti vnaprej. Platenka z logotipom Der Grüne Punkt bi

50. Nazadnje po mnenju Komisije že narava mehanizma sistema, ki ga je vzpostavila družba DSD, odvrča podjetja, ki so pristopila v ta sistem, da bi vključila konkurenčno podjetje, ker bi jim to samodejno povzročilo dodatne stroške. To naj bi bila torej ovira za vstop konkurenčnih podjetij na upoštevni trg. Če bi se namreč ta podjetja odločila uporabiti DSD in še drug sistem za odstranjevanje embalaž, bi morala za del embalaž, ki bi ga prepustila konkurentu družbe DSD, plačati dve embalažnini, eno družbi DSD za logotip in drugo konkurentu za dejansko zbiranje, ločevanje in predelavo teh embalaž.

51. Glede na vse te dejavnike je Komisija presodila, da je družba DSD zlorabila prevladujoči položaj v smislu člena 82 ES v odnosu do svojih strank in svojih konkurentov.

(a) storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov, določeno v členu 2 pogodbe o uporabi logotipa, uporabijo le za del embalaž ali, namesto da bi uporabila navedeno storitev, dajo na nemški trg standardizirano embalažo, ki je dana na trg tudi v drugi državi članici Evropskega gospodarskega prostora in za katero so pristopila k sistemu zbiranja, ki uporablja logotip [Der Grüne Punkt], in

52. V nadaljevanju Komisija v točkah od 136 do 153 obrazložitve sporne odločbe navaja, da potreba po varstvu razlikovalnega učinka logotipa Der Grüne Punkt ne vpliva na ugotovitev zlorabe. V točki 145 obrazložitve te odločbe navaja, da je bistvena funkcija logotipa dosežena, če ta opozori potrošnika na možnost, da embalažo odstrani družba DSD.

(b) dokažejo, da v zvezi s količino, celotno ali delno, embalaž, za katero niso uporabila storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov, obveznosti prevzema, ki so zanje določene v uredbi o embalažah, izpolnjujejo s konkurenčnim kolektivnim ali individualnim sistemom

53. Na koncu te analize je Komisija sprejela sporno odločbo:

„Člen 1

[...]“

Ravnanje [družbe DSD], in sicer da [...] zahteva plačilo embalažnine za celotno prodajno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z logotipom [Der Grüne Punkt], je nezdržljivo s skupnim trgom, če podjetja, zavezana na podlagi uredbe o embalažah:

54. V sporni odločbi je, potem ko je bil ugotovljen obstoj zlorabe prevladujočega položaja, na podlagi člena 3(1) Uredbe št. 17 določeno, kako mora družba DSD odpraviti

ugotovljeno kršitev. Glavni ukrep je opredeljen v členu 3 te odločbe:

„Družba DSD se mora zavezati, da od nobenega podpisnika pogodbe o uporabi logotipa ne bo pobirala embalažnine za količine prodajne embalaže, ki je dana na trg v Nemčiji z logotipom [Der Grüne Punkt], za katere se storitev prevzema obveznosti odstranjevanja odpadkov v skladu s členom 2 navedene pogodbe o uporabi logotipa ne uporablja in v zvezi s katerimi se obveznosti, določene v uredbi o embalažah, izpolnjujejo drugače [...]“

IV – Tožba pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

55. Družba DSD je 5. julija 2001 v sodno tajništvo Sodišča prve stopnje vložila tožbo za razglasitev ničnosti sporne odločbe.

56. Družba DSD je podala tudi predlog za odložitev izvršitve sporne odločbe. Predsednik Sodišča prve stopnje je s sklepom z dne 15. novembra 2001 v zadevi Duales System Deutschland proti Komisiji (T-151/01 R, Recueil, str. II-3295) ta predlog zavrnil.

57. Sodišče prve stopnje je s sklepom z dne 5. novembra 2001 dopustilo intervencijo družb Vfw AG (v nadaljevanju: Vfw), Landbell AG für Rückhol-Systeme (v nadaljevanju: Landbell) in BellandVision GmbH (v nadaljevanju: BellandVision) v podporo Komisiji.

58. Pisni postopek se je končal 9. septembra 2002.

59. Sodišče prve stopnje je 19. junija 2006 odločilo, da začne ustni postopek, in v okviru ukrepov procesnega vodstva strankam postavilo vrsto vprašanj. Stranke so podale ustne navedbe na obravnavi 11. in 12. julija 2006.

60. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožbo tožeče stranke.

61. Ta je v bistvu navajala tri tožbene razloge, prvič, kršitev člena 82 ES, drugič, kršitev člena 3(1) Uredbe št. 17 in načela sorazmernosti ter, tretjič, kršitev člena 86(2) ES.

62. Sodišče prve stopnje je prvi tožbeni razlog zavrnilo kot neutemeljen.

63. S prvim tožbenim razlogom je pritožnica v bistvu trdila, da v nasprotju s tem, kar naj bi izhajalo iz sporne odločbe, prisilna licenca za uporabo njene znamke Der Grüne Punkt nikakor ni bila obvezna za to, da bi proizvajalec ali distributer embalaže lahko sodeloval v konkurenčnem sistemu. Tako je družba DSD trdila, da je možno selektivno označevanje embalaž, ki bi omogočilo, da se embalaže z logotipom Der Grüne Punkt odložijo samo v infrastrukturo sistema DSD.

64. Pritožnica je menila še, da so sporne določbe pogodbe o uporabi logotipa nujne, da se zagotovi uresničevanje ciljev uredbe o embalažah, da se ohranijo različne funkcije znamke Der Grüne Punkt in da se omogoči dobro delovanje sistema DSD.

65. Sodišče prve stopnje je v točki 139 izpodbijane sodbje navedlo, da je mogoče, da proizvajalec ali distributer embalaž, zato da bi izpolnil kvote predelave, uporabi hkrati individualni in kolektivni sistem, in nato v točkah od 142 do 163 izpodbijane sodbje predstavilo razloge, zakaj je družba DSD zlorabila prevladujoči položaj. Presodilo je,

da rešitev s selektivnim označevanjem ni zahtevana v uredbi o embalažah in da ne bi mogla odpraviti zlorabe, opisane v sporni odločbi. Nato je v točki 150 izpodbijane sodbje navedlo, da v primeru uporabe mešanih sistemov ekskluzivnost, ki jo zahteva pritožnica, v uredbi ni določena, in pojasnilo, da logotip Der Grüne Punkt nima učinkov, ki mu jih pripisuje pritožnica.

66. Poleg tega je Sodišče prve stopnje v točki 156 izpodbijane sodbje presodilo, da „dejstvo, da je v primeru hkratne uporabe dveh kolektivnih sistemov ista embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt in navedbo ‚ustrezno sredstvo‘, ki označuje drug kolektivni sistem [...], in da je v primeru hkratne uporabe sistema DSD in individualnega sistema ista embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt in navedbo možnosti vračanja v trgovini, ne posega v bistveno funkcijo znamke“.

67. Sodišče prve stopnje je v točki 164 izpodbijane sodbje presodilo, da „niti uredba o embalažah niti pravo o blagovnih znamkah niti posebne potrebe delovanja sistema DSD tožeči stranki ne dovoljujejo, da od podjetij, ki uporabljajo njen sistem, zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki so dane na trg z logotipom Der Grüne Punkt v Nemčiji, če ta podjetja dokažejo, da za del ali vse te embalaže niso uporabila sistema DSD“.

68. Z drugim tožbenim razlogom je pritožnica menila, da ukrepi, ki jih je v sporni odločbi sprejela Komisija, ne izpolnjujejo zahtev iz člena 3 Uredbe št. 17.

69. Menila je, da je selektivno označevanje embalaž glede na sistem, ki se uporabi, bolj primerno kot obveznost, ki je določena v sporni odločbi. Pritožnica je trdila še, da sta člen 3 in člen 4(2) sporne odločbe nesorazmerna, ker je na njuni podlagi tretjim strankam zavezana izdati licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt. Poleg tega je trdila, da na podlagi sporne odločbe ne sme pobirati embalažnine za samo uporabo tega logotipa, če je dokazano, da so bile obveznosti iz uredbe izpolnjene z uporabo druge metode.

70. Sodišče prve stopnje je ta tožbeni razlog zavrnilo. V točki 173 izpodbijane sodbe je presodilo, da „posledica dejstva, da je teoretično mogoče selektivno nalepiti logotip na embalaže, ne more biti razveljavitev ukrepov [sprejetih v okviru sporne odločbe], ker je ta rešitev dražja in bi jo proizvajalci in distributerji embalaž težje izvedli kot ukrepe, določene v členih od 3 do 5 [te odločbe], katerih namen je le omejitev plačila storitev, ki jih zagotavlja družba DSD, na storitve, ki so bile dejansko opravljene z uporabo njenega sistema“.

71. Sodišče prve stopnje je v točki 181 izpodbijane sodbe še navedlo, da ni cilj obveznosti iz sporne odločbe, da se družbi DSD naloži, naj izda licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt brez časovnih omejitev, ampak le, da se od nje zahteva, da ne bo pobirala embalažnine za vse embalaže, označene s tem logotipom, če se dokaže, da so bile vse ali da je bil del teh embalaž zbran in predelan v drugem sistemu.

72. Sodišče prve stopnje je v odgovor na trditev pritožnice, da lahko obračuna ustrezno embalažnino za samo uporabo znamke, v točki 196 izpodbijane sodbe navedlo, da je treba sporno odločbo razlagati tako, da ne izključuje možnosti, da družba DSD pobere ustrezno embalažnino za samo uporabo znamke, ko je dokazano, da je bila embalaža, označena z logotipom Der Grüne Punkt, zbrana in predelana z uporabo drugega sistema.

73. Pritožnica je s tretjim tožbenim razlogom trdila, da je kršitev člena 82 ES izključena, ker je pooblaščen za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 86(2) ES, in sicer za ravnanje z odpadki v okoljevarstvenem interesu.

74. Sodišče prve stopnje je v točki 208 izpodbijane sodbe navedlo, da čeprav bi bila tožeča stranka pooblaščen za opravljanje take

storitve, še vedno drži, da tveganje, da bo ta naloga zaradi sporne odločbe postavljena pod vprašaj, ni dokazano. Sodišče prve stopnje je v točki 211 izpodbijane sodbe dodalo, da se tožeča stranka v okviru upravnega postopka ni sklicevala na ugodnosti iz člena 86(2) ES, zato Komisiji ni mogoče očitati, da v zvezi s tem vprašanjem svoje odločbe ni obrazložila.

78. Družba DSD Sodišču predlaga, naj:

- razveljavi izpodbijano sodbo;

75. Zato je Sodišče prve stopnje v točki 213 izpodbijane sodbe odločilo, da je treba tožbo v celoti zavrniti.

- razglasi ničnost sporne odločbe;

- podredno, zadevo predloži Sodišču prve stopnje, da bi izreklo sodbo v skladu s sodbo Sodišča, in

V – Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

76. Na podlagi člena 56 Statuta Sodišča je družba DSD 8. avgusta 2007 v sodnem tajništvu Sodišča vložila pritožbo zoper izpodbijano sodbo.

- v vsakem primeru Komisiji naloži plačilo stroškov postopka pred Sodiščem prve stopnje in Sodiščem.

77. Družba Interseroh Dienstleistungs GmbH (v nadaljevanju: Interseroh), ki od leta 2006 izvaja kolektivni sistem na celotnem nemškem ozemlju, je z vlogo, ki jo je v sodnem tajništvu Sodišča vložila 16. novembra 2007, predlagala, naj se ji dovoli intervencija v podporo predlogom Komisije. Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 21. februarja 2008 dovolil to intervencijo.

79. Komisija in družbe Vfw, Landbell, BellandVision in Interseroh Sodišču predlagajo, naj:

- zavrne pritožbo in

- naloži družbi DSD plačilo stroškov.

84. Družba DSD na podlagi tretjega pritožbenega razloga meni, da je Sodišče prve stopnje z ugotovitvijo, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti, kršilo obveznost obrazložitve in izkrivilo uredbo o embalažah.

VI – Pritožbeni razlogi in pravna presoja

80. Zdaj je treba z vidika teh stališč presoditi pritožbene razloge.

85. Pritožnica na podlagi četrtega pritožbenega razloga navaja kršitev prava Skupnosti o znamkah.

81. Pritožnica navaja osem razlogov v podporo svoji pritožbi.

86. Družba DSD na podlagi petega pritožbenega razloga trdi, da je Sodišče prve stopnje kršilo člen 82 ES, po eni strani, ker je brez zadostne obrazložitve in v nasprotju z ugotovitvami iz spisa menilo, da je pritožnica zlorabila prevladujoči položaj z izdajo licenc za uporabo znamke Der Grüne Punkt za embalaže, ki se ne zbirajo v njenem sistemu, in po drugi strani, ker ni upoštevalo potrebnih pogojev za izdajo prisilne licence.

82. Pritožnica na podlagi prvega pritožbenega razloga Sodišču prve stopnje očita, da je kršilo obveznost obrazložitve, ker je navedlo protislovne ugotovitve o očitani zlorabi.

83. Družba DSD na podlagi drugega pritožbenega razloga meni, da naj bi Sodišče prve stopnje izkrivilo pogodbo o uporabi logotipa, ker je ugotovilo, da pritožnica na podlagi te pogodbe izda licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt za embalaže, zbrane s konkurenčnimi sistemi.

87. Pritožnica na podlagi šestega pritožbenega razloga meni, da je Sodišče prve stopnje kršilo člen 3 Uredbe št. 17 in načelo sorazmernosti, ker je zahtevalo, da izda licenco podjetjem, katerih embalaža se ne zbira v njenem sistemu, in ker ji je odvzelo pravico, da embalaže z logotipom Der Grüne Punkt, ki se ne zbirajo v sistemu DSD, opremi s pojasnilom.

88. Družba DSD s sedmim pritožbenim razlogom navaja kršitev postopka, ker naj bi Sodišče prve stopnje obrazložitev Komisije nadomestilo z lastno obrazložitvijo.

89. Nazadnje, pritožnica z osmim pritožbenim razlogom meni, da naj bi Sodišče prve stopnje kršilo njeno pravico do sojenja v razumnem roku.

A – Prvi pritožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve z navajanjem protislovnih razlogov

90. Pritožnica na podlagi prvega pritožbenega razloga Sodišču prve stopnje očita, da je navedlo protislovne ugotovitve o domnevni zlorabi prevladujočega položaja in da je tako kršilo obveznost obrazložitve.

1. Trditve strank

91. Po mnenju pritožnice je protislovno, da je po eni strani iz presoje Sodišča prve stopnje, zlasti iz točk 48, 50, 58, 60, 119, 163 in 164 izpodbijane sodbe, razvidno, da družba DSD zahteva od podjetij, ki so pristopila k sistemu DSD, da plačajo embalažnino za prodajne

embalaže, ki niso bile zbrane v tem sistemu, in po drugi strani, da je Sodišče prve stopnje v točki 194 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „ni mogoče izključiti, da bi lahko imela znamka Der Grüne Punkt, s katero so označene zadevne embalaže, ekonomsko vrednost kot taka“, in da „čeprav se [ta] embalaža dejansko ne odloži v sistem DSD in se dokaže, da je bil material, ki ji ustreza, zbran ali predelan z uporabo konkurenčnega sistema, še vedno drži, da znamka potrošniku omogoča, da to embalažo odstrani z uporabo sistema DSD“. Sodišče prve stopnje nadaljuje, da „možnost, ki je ponujena potrošniku za vse embalaže, ki so dane na trg z logotipom Der Grüne Punkt [...], ima lahko ceno, ki bi [...] morala biti plačana družbi DSD kot protidajatev za opravljeno storitev v obravnavani zadevi, in sicer dajanje njenega sistema na razpolago“.

92. Komisija meni, da ta pritožbeni razlog ni utemeljen. Opozarja, da je namen embalažnine pokriti stroške zbiranja, ločevanja in predelovanja ter stroške upravljanja. Drugače povedano, embalažnina naj ne bi bila plačilo za uporabo znamke. Sporna odločba in izpodbijana sodba naj se torej ne bi nanašali na vprašanje plačila za uporabo znamke. Sodišče prve stopnje naj bi v točkah od 194 do 196 izpodbijane sodbe logično ločilo zlorabo, storjeno s strani pritožnice, na eni strani in njeno možnost, da naloži ustrezno embalažnino za samo uporabo znamke, na drugi strani.

93. Družbe Vfw, Landbell in BellandVision tako kot Komisija menijo, da protislovij ni.

Točka 194 izpodbijane sodbe naj ne bi imela nobene zveze z ugotovitvami Sodišča prve stopnje glede zlorabe. Zadevala naj bi samo vprašanje, ali ima lahko že logotip Der Grüne Punkt na embalažah ceno, čeprav družba DSD ne opravi nobene storitve odstranjevanja.

196 te sodbe je Sodišče prve stopnje predstavilo razloge, zakaj lahko družba DSD naloži ustrezno embalažnino za samo uporabo znamke, ko je dokazano, da je bila embalaža, označena z logotipom Der Grüne Punkt, zbrana in predelana z uporabo drugega sistema.

2. Presoja

94. Sodišče prve stopnje je v okviru prvega pritožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev člena 82 ES, v točkah od 86 do 163 izpodbijane sodbe preučilo, ali je pritožnica zlorabila prevladujoči položaj na upoštevnem nemškem trgu. V točkah 164 in 165 te sodbe je presodilo, da „niti uredba o embalažah niti pravo o blagovnih znamkah niti posebne potrebe delovanja sistema DSD tožeči stranki ne dovoljujejo, da od podjetij, ki uporabljajo njen sistem, zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki so dane na trg z logotipom Der Grüne Punkt v Nemčiji, če ta podjetja dokažejo, da za del ali vse te embalaže niso uporabila sistema DSD“. Zato je Sodišče prve stopnje prvi pritožbeni razlog zavrnilo.

95. Iz točke 191 izpodbijane sodbe izhaja, da je Sodišče prve stopnje v okviru drugega pritožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev člena 3 Uredbe št. 17 in kršitev načela sorazmernosti, izrazilo svoje stališče o trditvi pritožnice, da je s členoma 3 in 4 sporne odločbe izključeno pobiranje embalažnine za samo uporabo znamke. V točkah od 194 do

96. Tako je Sodišče prve stopnje v točkah od 194 do 196 izpodbijane sodbe ugotovilo, da ima lahko logotip Der Grüne Punkt ekonomsko vrednost in da že označitev embalaže s tem logotipom „lahko ima ceno“.

97. Menim, da Sodišče prve stopnje ni navedlo protislovnih ugotovitev. Embalažnino, ki krije samo stroške, nastale z dejansko uporabo sistema, in ki se edina obravnava v tej zadevi, je ločilo od ustreznega plačila za samo uporabo logotipa Der Grüne Punkt, ki je drugačne narave in pri katerem gre le za možnost pogajanj na popolnoma drugačni ravni, ki ni povezana s predložitvijo te zadeve Sodišču prve stopnje.

98. Glede na navedeno zato menim, da je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

B – Drugi pritožbeni razlog: izkrivljanje pogodbe o uporabi logotipa

99. Družba DSD z drugim pritožbenim razlogom Sodišču prve stopnje očita, da je izkrivilo pogodbo o uporabi logotipa.

uporabe logotipa, zato da družba DSD prevzame obveznosti zbiranja in predelave, ki so naložene z uredbo o embalažah. Zato družba DSD meni, da če je pogodba o uporabi logotipa omejena na dodelitev pravice do označevanja embalaže z logotipom, tako da se te embalaže lahko odstranijo z uporabo njenega sistema, naj ne bi bilo neskladja med storitvijo, ki jo ponuja, in embalažnino. Torej naj bi bila zloraba izključena.

1. Trditve strank

100. Pritožnica navaja več trditev v podporo temu pritožbenemu razlogu.

101. Prvič, po mnenju družbe DSD naj bi Sodišče prve stopnje ugotovilo, da družba DSD na podlagi te pogodbe izda posamično licenco za uporabo logotipa Der Grüne Punkt, to je licenco za označevanje prodajnih embalaž, za katere se ne uporablja sistem DSD. Zato naj bi Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo in izkrivilo pogodbo o uporabi logotipa.

102. Pritožnica očita Sodišču prve stopnje, da ni upoštevalo njenih trditev, ki dokazujejo, da ne izda posamične licence in da je pogodba o uporabi logotipa omejena na to, da se pristopnim podjetjem dodeli pravica do

103. Drugič, družba DSD trdi, da Sodišče prve stopnje pogodbo o uporabi logotipa razlaga v nasprotju z ugotovitvami iz spisa. Iz dopisov, ki sta si jih izmenjali družba DSD in Komisija v upravnem postopku, naj bi bilo namreč razvidno, da družba DSD ne izda posamične licence, ampak zavrača možnost, da bi bile embalaže, namenjene v konkurenčne sisteme, označene z logotipom Der Grüne Punkt.

104. Tretjič, pritožnica očita Sodišču prve stopnje, da je izkrivilo dokaze, na katere naj bi se oprlo in na podlagi katerih naj bi ugotovilo, da je pritožnica ponudila posamično licenco. Sodišče prve stopnje naj bi zlasti napačno uporabilo pravo, ko je na podlagi sodbe Oberlandesgericht Düsseldorf z dne 11. avgusta 1998 v zadevi Hetzel, sodbe Bundesgerichtshof z dne 15. marca 2001 v zadevi Bäko, pritožb, ki so bile predložene Komisiji, in uvodne trditve pritožnice ugotovilo, da je družba DSD ponudila posamično licenco.

105. Pritožnica se dejansko sklicuje na točko 163 izpodbijane sodbe, v kateri je Sodišče prve stopnje presodilo, da „individualne potrebe delovanja sistema DSD [...] ne upravičujejo ravnanja tožeče stranke, opredeljenega v [zgoraj navedenih sodbah] Bäko [in] Hetzel [...], ki ju navaja Komisija [...], in z različnimi pritožbami, vloženimi pri Komisiji [...], ter uvodno trditvijo družbe DSD v tožbi [...], in sicer da zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki se v Nemčiji tržijo z logotipom Der Grüne Punkt, čeprav so bila predložena dokazila, da so bile nekatere od teh embalaž zbrane in predelane z uporabo drugega kolektivnega ali individualnega sistema“.

106. Komisija opozarja, da se pri ugotavljanju zlorabe opira izključno na ureditev embalažnine iz pogodbe o uporabi logotipa. Pojasnjuje, da je nesorazmerje med zahtevano embalažnino in dejansko opravljeno storitvijo družbe DSD povezano z uporabo znamke le toliko, kolikor družba DSD uporablja logotip Der Grüne Punkt za izvajanje ekonomskega pritiska na podjetja, ki so pristopila k njenemu sistemu.

107. Družbe Vfw, Landbell in BellandVision menijo, da je ta pritožbeni razlog nedopusten, ker pritožba družbe DSD lahko temelji samo na navedbi, da Sodišče prve stopnje krši pravne določbe, in ne na domnevno napačni presoji dejstev.

2. Presoja

108. Razumem, da pritožnica očita Sodišču prve stopnje, da je iz presoje ugotovitev v spisu in dokazov sklepalo, da družba DSD pristopnim podjetjem izda licenco za uporabo logotipa Der Grüne Punkt za embalaže, ki se v njenem sistemu ne zbirajo in ne predelajo. Po mnenju pritožnice bi morale Sodišče prve stopnje pogodbo o uporabi logotipa razlagati kot pogodbo, ki embalažnino povezuje izključno z opravljeno storitvijo.

109. Menim, da pritožnica ugotovitve Sodišča prve stopnje napačno razume.

110. Sodišče prve stopnje po navedbi trditev strank v točki 141 izpodbijane sodbe uvodoma opozori, da „so same določbe pogodbe o uporabi logotipa v zvezi z embalažnino v [sporni] odločbi opredeljene kot zloraba (in sicer v členih 4(1) in 5(1) pogodbe)“. Nato pojasni, da „[v sporni] odločbi torej ni očitano, da člen 3(1) pogodbe določa, da mora proizvajalec ali distributer, ki želi uporabiti sistem DSD, nalepiti logotip Der Grüne Punkt na vsako embalažo, ki je priglašena in namenjena domači uporabi“.

111. Sodišče prve stopnje je v opisu pravnega okvira, v točki 17 izpodbijane sodbe navedlo, da je znesek embalažnine, ki ga plačajo podjetja, ki pristopijo k sistemu DSD, v skladu s členom 4(2) in (3) pogodbe o uporabi logotipa namenjen izključno kritju stroškov zbiranja, ločevanja in predelave ter z njimi povezanih upravnih stroškov.

112. Iz navedenega razumem, da je Sodišče prve stopnje na podlagi te pogodbe jasno opredelilo obveznosti družbe DSD in protidajatev, ki jo mora plačati proizvajalec ali distributer v obliki embalažnine. Družbi DSD se očita neravnovesje med embalažnino, ki jo zahteva od pristopnih podjetij, in opravljeno storitvijo, kajti čeprav se nekatere embalaže zberejo v konkurenčnem sistemu, družba DSD zanje na podlagi pogodbe o uporabi logotipa zahteva plačilo embalažnine, ki je, opozarjam, namenjena izključno kritju stroškov zbiranja, ločevanja in predelave ter upravnih stroškov.

113. Zato po mojem mnenju Sodišče prve stopnje pogodbe o uporabi logotipa ni razlagalo tako, da je njen učinek, da se pristopnim podjetjem izda licenca za uporabo logotipa Der Grüne Punkt za embalaže, ki se ne zbirajo in ne predelajo v sistemu DSD.

114. Kot je poudarila Komisija, je povezava med logotipom Der Grüne Punkt in pogodbo o uporabi logotipa le v njegovi vlogi identifikatorja. To je pritožnica pred Sodiščem prve stopnje sama navedla. Sodišče prve stopnje je namreč v točki 124 izpodbijane sodbe navedlo trditve družbe DSD, da „naj bi znamka Der Grüne Punkt [...] tako hkrati omogočala, da se navede, katere so embalaže, prenesene na družbo DSD [...], in da se potrošnika seznani s tem, kaj mora storiti z njimi“.

115. Zato mislim, da je Sodišče prve stopnje upravičeno izhajalo iz naslednje predpostavke. Namen pogodbe o uporabi logotipa je omogočiti pristopnim podjetjem, da se razbremenijo obveznosti zbiranja in predelave embalaž. Za te storitve morajo podjetja družbi DSD plačati embalažnino za vse priglašene embalaže, ne glede na to, ali so bile dejansko zbrane z uporabo sistema DSD ali ne, pri čemer se logotip uporablja kot identifikator za priglašene embalaže.

116. Zato mislim, da je treba tudi drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

C – Tretji pritožbeni razlog: nezadostna obrazložitev in izkrivljanje uredbe o embalažah, ker ni mogoče zahtevati ekskluzivnosti logotipa Der Grüne Punkt

zahtevo, ki izhaja iz prava znamk, v skladu s katero morajo biti embalaže, ki spadajo v sistem DSD, opredeljive.

117. Pritožnica s tretjim pritožbenim razlogom Sodišču prve stopnje očita, da ni dovolj obrazložilo ugotovitve, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti, ter da je s to ugotovitvijo izkrivilo uredbo o embalažah in kršilo pravo znamk.

118. Pritožnica navaja več trditev v podporo temu pritožbenemu razlogu.

119. Pritožnica s prvo trditvijo meni, da se je Sodišče prve stopnje pri ugotovitvi, da pritožnica ne more zahtevati ekskluzivnosti znamke Der Grüne Punkt, oprlo samo na odgovore, dane v kontradiktornem postopku na obravnavi, zato naj te ugotovitve ne bi dovolj obrazložilo.

120. Z drugo trditvijo pritožnica meni, da naj bi bila ugotovitev Sodišča prve stopnje, da proizvajalec ali distributer embalaž prenese na družbo DSD neko količino materiala, v nasprotju z določbami pogodbe o uporabi logotipa, določbami uredbe o embalažah in

121. Družba DSD s tretjo, četrto in peto trditvijo Sodišču prve stopnje očita, da je izkrivilo uredbo o embalažah, ko je ugotovilo, prvič, da lahko embalaža hkrati spada v sistem DSD in v drug kolektivni sistem, drugič, da lahko distributer, ki je pristopil h kolektivnemu sistemu, naknadno izpolni svoje obveznosti zbiranja in predelave z uporabo individualnega sistema in, tretjič, da lahko distributer, ki izpolnjuje take obveznosti z uporabo individualnega sistema, naknadno pristopi h kolektivnemu sistemu.

122. Družba DSD s šesto trditvijo meni, da je z ugotovitvijo Sodišča prve stopnje, da so lahko embalaže, ki se ne odstranijo z uporabo sistema DSD, označene z logotipom Der Grüne Punkt, temu logotipu odvzet razlikovalni učinek in da je ta v očitnem nasprotju z načelom preglednosti iz uredbe o embalažah.

123. Nazadnje, pritožnica s sedmo trditvijo meni, da je stališče Sodišča prve stopnje, ki ne sprejme ekskluzivnosti logotipa Der Grüne Punkt, nezdržljivo s pravom znamk.

1. Prva trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga: nezadostna obrazložitev

a) Trditve strank

124. Družba DSD meni, da ugotovitev v točki 161 izpodbijane sodbe, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti, ni dovolj obrazložena. Pritožnica Sodišču prve stopnje zlasti očita, da se je oprlo na odgovore, dane v kontradiktornem postopku na obravnavi, ne da bi bilo mogoče na podlagi izpodbijane sodbe ali zapisnika obravnave določiti namen teh ustnih navedb.

125. Komisija trdi, da presoja utemeljitev, ki izhajajo iz prava znamk, v glavnem ne temelji na dokazih, ki so bili predstavljeni na obravnavi.

b) Presoja

126. Tako kot Komisija menim, da je treba to trditev zavrniti kot neutemeljeno.

127. Sodišče prve stopnje v točki 139 izpodbijane sodbe namreč navaja, da lahko z odgovori, danimi v kontradiktornem postopku na obravnavi, ugotovi naslednje. „Proizvajalec ali distributer embalaž na družbo DSD ne prenese določene količine embalaž, ki jih namerava označiti z logotipom Der Grüne Punkt, ampak količino materiala, ki ga bo ta proizvajalec ali distributer dal na trg v Nemčiji in za zbiranje in predelavo katerega namerava pooblastiti družbo DSD. Torej je mogoče, da proizvajalec ali distributer embalaž, zato da bi dosegel stopnje predelave, določene v uredbi [o embalažah], uporabi mešane sisteme.“

128. Na podlagi te ugotovitve je Sodišče prve stopnje preučilo pritožničine očitke v zvezi z analizo iz sporne odločbe in zlasti utemeljitve v zvezi s pravom znamk, ki jih navaja pritožnica.

129. V točkah od 103 do 114 izpodbijane sodbe je Sodišče prve stopnje navedlo trditve strank v pisnem postopku, ki se nanašajo na sporne določbe pogodbe o uporabi logotipa, in njihovo utemeljitev s pravom znamk.

130. Nato je Sodišče prve stopnje v točki 156 izpodbijane sodbe navedlo, da je iz sodbe Kammergericht Berlin z dne 14. junija 1994 razvidno, da „[znamka Der Grüne Punkt] ,za zadevno storitev navaja le, da je mogoče

proizvod, ki ga označuje, odstraniti z uporabo sistema DSD, ne da bi podala navedbe o kakovosti predlagane storitve“. Dodalo je, da „lahko potrošnik v primeru razporeditve dela odpadkov konkurentu družbe DSD sam odloča, ali bo embalažo predelal z uporabo sistema DSD ali konkurenčnega sistema“.

131. Sodišče prve stopnje je v točki 157 izpodbijane sodbe na podlagi tega sklenilo, da „ker je funkcija logotipa Der Grüne Punkt opredeliti možnosti odstranjevanja zadevne embalaže z uporabo sistema DSD in je mogoče ta logotip nalepiti hkrati z drugimi znaki ali ustreznimi mehanizmi, ki omogočajo opredelitev druge možnosti odstranjevanja z uporabo individualnega ali konkurenčnega kolektivnega sistema, ni mogoče zatrjevati, da [sporna] odločba nesorazmerno posega v pravo o blagovnih znamkah ali v vsakem primeru pomeni kršitev, ki ni utemeljena na podlagi potrebe, da se prepreči zloraba prevladujočega položaja v smislu člena 82 ES“.

132. Poleg tega je Sodišče prve stopnje v točki 158 izpodbijane sodbe odgovorilo na trditev pritožnice, s katero izpodbija trditev iz sporne odločbe in v skladu s katero je iz sodbe Kammergericht Berlin razvidno, da je ključna funkcija logotipa Der Grüne Punkt dosežena, ko ta opozori potrošnika na možnost, da embalažo odstrani DSD. Sodišče prve stopnje meni, da ta trditev ni upoštevana, ker „je omejena na navajanje posebnih okoliščin, v katerih je bila sprejeta sodba, [...] ne da bi

se preučil sklep Komisije, in sicer da je lahko ista embalaža označena z več navedbami, ki potrošnika seznanjajo o tem, kaj mora storiti v zvezi z različnimi možnimi storitvami zbiranja in predelave te embalaže“.

133. V nadaljevanju je Sodišče prve stopnje v točki 159 izpodbijane sodbe razložilo, da izsledki javnomnenjskih raziskav, na katere se sklicuje pritožnica in ki po njenem mnenju potrjujejo razlikovalni učinek znamke, ne ovržejo sklepanja v sporni odločbi. V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje navedlo, da je „logično [...], da je za potrošnike logotip Der Grüne Punkt na embalaži pokazatelj, da je mogoče embalažo odložiti v zbirne infrastrukture, ki so v bližini njihovega bivališča. Vendar to ne razkriva ravnanj teh potrošnikov, ko se srečajo z embalažo z več logotipi, ki označujejo kolektivne sisteme. Komisija in intervenienti v zvezi s tem navajajo, kar je bilo potrjeno na obravnavi, da so zbirne infrastrukture, ki jih uporabljajo ti sistemi, na splošno iste in da potrošnik embalaže večinoma odlaga v te infrastrukture glede na material, ki se uporablja, in ne glede na logotip, ki je na embalaži“.

134. Pritožnica je pred Sodiščem prve stopnje tudi trdila, da je označevanje embalaže, ki je razporejena v konkurenčni sistem, z znamko Der Grüne Punkt, v nasprotju z razlikovalno funkcijo te znamke, ker so potrošniki v vseh primerih, navedenih v sporni odločbi, zave-

deni. Za primer uporabe individualnega sistema skupaj s sistemom DSD pritožnica trdi, da skoraj 48,4 odstotka potrošnikov ne bi razumelo protislovnih podatkov, predstavljenih z navedbo o vračanju embalaže v trgovino in z navedbo, posredovano z znamko Der Grüne Punkt, o zbiranju v bližini bivališča z uporabo sistema DSD.¹¹

135. Sodišče prve stopnje na to trditev odgovori v točki 160 izpodbijane sodbe in presodi, da „[te] trditve o zavajanju ciljne javnosti z znamko ni mogoče sprejeti [...], ker se pogodba o uporabi logotipa nanaša le na uporabnike logotipa, in sicer proizvajalce in distributerje embalaž, ki uporabljajo sistem DSD, in ne na potrošnike“.

136. Sodišče prve stopnje je analizo sklenilo v točki 161 izpodbijane sodbe, kjer je pojasnilo, „da bi bila posledica sprejetja ekskluzivnosti, ki jo zatrjuje tožeča stranka, le oviranje proizvajalcev in distributerjev embalaž pri uporabi mešanega sistema in utemeljitev možnosti, da bi tožeča stranka prejela plačilo za storitev, za katero pa so zadevne stranke dokazale, da dejansko ni bila opravljena, ampak je bil zanj pooblaščen drug kolektivni ali individualni sistem v skladu s podrobnimi pravili, ki so določena v členu 1 [sporne] odločbe“.

¹¹ – Glej točko 111 izpodbijane sodbe.

137. Glede na vse te dejavnike mislim, da se Sodišče prve stopnje v obrazložitvi ugotovitve, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati ekskluzivnosti, ki jo zahteva pritožnica, v nasprotju s tem, kar trdi pritožnica, ne opira samo na odgovore, dane v kontradiktornem postopku na obravnavi, in da obrazložitev nikakor ni nezadostna.

138. Zato menim, da je treba prvo trditev tretjega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljeno.

2. Druga trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga: neupoštevanje ugotovitev iz spisa in prava Skupnosti o znamkah

a) Trditve strank

139. Po mnenju družbe DSD naj bi bila ugotovitev iz točke 139 izpodbijane sodbe, da „proizvajalec ali distributer embalaž [nanjo] ne prenese določene količine embalaž, ki jih namerava označiti z logotipom Der Grüne Punkt, ampak količino materiala, ki ga bo ta proizvajalec ali distributer dal na trg v Nemčiji in za zbiranje in predelavo katerega namerava pooblastiti družbo DSD“, v očitnem nasprotju z določbami pogodbe o uporabi logotipa, ki se nanašajo na priglasi-
te in izdajo

licenc, z določbami uredbe o embalažah, ki se nanašajo na razbremenitev obveznosti zbiranja, z zahtevo po preglednosti iz te uredbe in nazadnje z zahtevo, ki izhaja iz prava znamk, v skladu s katero morajo biti embalaže, ki spadajo v sistem DSD, opredeljene.

142. Tako menim, da je treba drugo trditev tretjega pritožbenega razloga šteti za nedopustno.

3. Tretja, četrta in peta trditev tretjega pritožbenega razloga: izkrivljanje uredbe o embalažah

b) Presoja

140. Kot je opozorila Komisija, se pritožnica v drugi trditvi tretjega pritožbenega razloga samo sklicuje na svoje ugotovitve v zvezi z nacionalnim pravnim okvirjem, ne da bi dokazala povezavo med tem pravnim okvirjem in nasprotovanjem ugotovitvam Sodišča prve stopnje, na katere se trditev nanaša. Ta trditev ne vsebuje nobenih pravnih navedb, ki bi pokazale, kako je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo.

143. Pritožnica očita Sodišču prve stopnje, da je izkrivilo uredbo o embalažah, ko je ugotovilo, prvič, da lahko embalaža hkrati spada v sistem DSD in v drug kolektivni sistem, drugič, da lahko distributer, ki je pristopil h kolektivnemu sistemu, naknadno izpolni svoje obveznosti z uporabo individualnega sistema in, tretjič, da lahko distributer, ki izpolnjuje svoje obveznosti z uporabo individualnega sistema, naknadno pristopi h kolektivnemu sistemu.

a) Tretja trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga

141. Naj opozorim, da morajo biti v skladu členom 225 ES, členom 51, prvi odstavek, Statuta Sodišča in členom 112(1), prvi pododstavek, (c), Poslovnika Sodišča v pritožbi natančno navedeni očitki v zvezi s sodbo, katere razveljavitev se zahteva, ter pravne trditve, ki posebej podpirajo ta predlog¹².

i) Trditve strank

144. Družba DSD trdi, da ugotovitve iz točk 129 in 154 izpodbijane sodbe, v skladu s katerimi lahko embalaža, za katero je

12 – Glej zlasti sodbo z dne 28. junija 2005 v zadevi Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 426).

pooblaščen družba DSD, hkrati spada v sistem DSD in v drug sistem zbiranja in predelave, izkrivljajo uredbo o embalažah.

145. Pritožnica meni, da so te ugotovitve v očitnem nasprotju s pravnim načelom, ki se nanaša na embalaže, v skladu s katerim za konkretno embalažo bodisi velja bodisi ne velja obveznost zbiranja. Meni torej, da embalaža v nasprotju z ugotovitvijo Sodišča prve stopnje, na katero se nanaša ta trditev, ne more spadati v dva ali več sistemov odstranjevanja.

146. V zvezi s tem je pritožnica povzela primer, ki ga je Sodišče prve stopnje navedlo v točki 134 izpodbijane sodbe. Sodišče prve stopnje je tako na primeru verige restavracij s hitro prehrano razložilo, „da ko končni potrošnik kupi sendvič, ki se prodaja v embalaži, katere namen je zadržati toploto, lahko ta potrošnik sam odloči, ali bo proizvod zaužil na mestu in odložil embalažo v zabojnik za odpadke, ki ga je zagotovila veriga restavracij s hitro hrano v okviru svojega individualnega sistema, ali pa bo ta proizvod odnesel domov in pozneje odložil embalažo v zbirne infrastrukture sistema DSD, ki so v bližini njegovega bivališča“. Nato Sodišče prve stopnje sklene, da je „te embalaže [...] torej mogoče odložiti v oba sistema zbiranja in predelave, ki ju omogoča veriga restavracij s hitro hrano, da bi bile izpolnjene obveznosti, določene v uredbi [o embalažah]“.

147. Družba DSD v nasprotju z ugotovitvijo Sodišča prve stopnje meni, da celo na področju hitre prehrane neka embalaža ne more spadati v dva sistema zbiranja. Če se lahko zgodi, da se embalaža odloži na prodajnem mestu v okviru individualnega sistema ali se zbira v kolektivnem sistemu, gre po njenem mnenju samo za potrošnikovo napako. Pritožnica torej poudarja, da je pomembno, da se jasno navede, kateri način odstranjevanja je predviden za vsako embalažo.

148. Komisija meni, da mora proizvajalec ali distributer v primeru kombinirane rešitve, ko se hkrati uporabljata dva kolektivna sistema, spoštovati preglednost, ki velja za oba sistema. Embalaže naj bi bile torej označene z dvema različnima znakoma za ta dva sistema. Komisija meni, da je taka rešitev možna, kajti ti sistemi so odgovorni samo za embalaže, opredeljene kot količine. Komisija navaja še, da se v primeru konkurence med kolektivnima sistemoma embalaže zbirajo v istih zabojnikih.

ii) Presoja

149. Menim, da ugotovitev Sodišča prve stopnje iz točke 154 izpodbijane sodbe, v skladu s katero se za embalažo, za katero je pooblaščen družba DSD, lahko uporablja več sistemov odstranjevanja, ne izkrivlja uredbe o embalažah.

150. Naj takoj pojasnim, da je Sodišče prve stopnje v točki 10 izpodbijane sodbe navedlo, da so „nemški organi [...] v [...] pisnih stališčih z dne 24. maja 2000, ki so bila posredovana Komisiji v okviru upravnega postopka [...], navedli, da je uredba o embalažah distributerju omogočala, da kombinira zbiranje v bližini trgovin v okviru individualnega sistema in zbiranje v bližini končnega potrošnika v okviru kolektivnega sistema, s tem da sodeluje pri kolektivnem sistemu le za del embalaž, ki jih je dal na trg“.

151. Sodišče prve stopnje je v točki 45 izpodbijane sodbe še opozorilo, da je „[v sporni] odločbi [...] tudi poudarjeno, da je iz prejšnjega odgovora nemških organov razvidno, da člen 6(3) uredbe [o embalažah] ne pomeni, da je mogoča izbira le enega sistema. Nemški organi naj tako ne bi nikoli imeli namena omogočiti vzpostavitev enega samega kolektivnega sistema v celotni državi oziroma v vsaki zvezni deželi“.

152. Na podlagi teh ugotovitev je lahko Sodišče prve stopnje v točki 131 izpodbijane sodbe po mojem mnenju upravičeno navedlo, da so v skladu s Prilogo I k členu 6 uredbe o embalažah stopnje predelave izračunane kot odstotek od celotne količine materiala, danega na trg, ki je bil dejansko zbran in predelan, in da je v točki 1(2) te priloge določeno, da so količine zadevnih embalaž določene kot odstotek od celotne količine.

153. Zato je Sodišče prve stopnje v točkah od 132 do 135 izpodbijane sodbe pojasnilo, da je mogoča porazdelitev med več sistemov, ne da bi bilo treba upoštevati vnaprej določene količine embalaž, saj so stopnje predelave izračunane kot delež celotne količine. Sodišče prve stopnje je to trditev ponazorilo s primerom verige hitre prehrane. Tako je dokazalo, da je v taki verigi uporaba individualnega sistema skupaj s sistemom DSD nujna, ker potrošnik izdelek lahko poje v restavraciji ali ga odnese s seboj. V nadaljevanju je Sodišče prve stopnje pojasnilo, da „je v pogodbenem razmerju med [pritožnico] in proizvajalcem ali distributerjem embalaž pomembno, da se zagotovi, da bodo količine materiala, ki ga je treba predelati, ki je dan na trg, dejansko zbrane in predelane, da bi se dosegla stopnja, ki jo določa uredba [o embalažah]“.

154. Sodišče prve stopnje je v točkah od 136 do 138 izpodbijane sodbe pojasnilo, da obstajajo korekcijski mehanizmi za zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti, naloženih s to uredbo. Sodišče prve stopnje je zlasti navedlo, da lahko proizvajalec ali distributer embalaž, če z individualnim sistemom ne more doseči stopnje predelave, uporabi kolektivni sistem, da bi odkupil manjkajoče količine.

155. Sicer pa je v členu 6(1) same uredbe o embalažah predlagana ta rešitev, saj je pojasnjeno, da če distributerji ne izpolnijo obveznosti zbiranja in predelave z zbiranjem

na mestu izročitve, morajo to storiti z uporabo kolektivnega sistema.¹³

158. Družba DSD še ugotavlja, da navedba, da se lahko distributer, ki je za določene embalaže pristopil k individualnemu sistemu, naknadno razbremeni obveznosti, ki so mu naložene s to uredbo, tako da odkupi količine embalaž od kolektivnega sistema, izkrivlja uredbo o embalažah.

156. Glede na vse navedeno menim, da je treba tudi tretjo trditev zavrni kot neutemeljeno.

159. Komisija meni, da Sodišče prve stopnje ne izhaja iz predpostavke o naknadni izpolnitvi obveznosti zbiranja in predelave, ampak predpostavlja zmanjšanje embalažnine, ki jo je treba plačati kolektivnemu sistemu, če zbiranje ni v skladu z naloženo stopnjo.

b) Četrta in peta trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga

i) Trditve strank

ii) Presoja

157. Družba DSD še trdi, da naj bi navedba v točki 137 izpodbijane sodbje, da lahko distributer, ki je pristopil h kolektivnemu sistemu, naknadno sam prevzame zbiranje in predelavo, izkrivljala ugotovitve iz spisa. Ta navedba naj bi bila predvsem v nasprotju s temeljnim načelom uredbe o embalažah, v skladu s katerim sodelovanje v kolektivnem sistemu za prevzem obveznosti predelave povzroči razbremenitev obveznosti odstranjevanja. Po mnenju družbe DSD za embalaže, ki spadajo v kolektivni sistem, naknadno ni mogoče uporabiti individualnega sistema.

160. Mislim, da Sodišče prve stopnje ni izkrivilo elementov v spisu, ko je v točki 137 izpodbijane sodbje ugotovilo, da lahko veriga hitre prehrane od kolektivnega sistema zahteva, da zmanjša njeno embalažnino, če dokaže, da je v individualnem sistemu zbrala in predelala količine, za katere je pooblašena.

161. V nasprotju s tem, kar trdi pritožnica, namreč mislim, da v tem primeru ne gre za

¹³ – Glej točko 9 izpodbijane sodbje.

naknadno uporabo individualnega sistema za zbiranje in predelavo embalaž. Opozarjam, da je Sodišče prve stopnje v tem primeru izhajalo iz predpostavke, da veriga hitre prehrane že od začetka kombinira individualni in kolektivni sistem.

162. Sodišče prve stopnje je na podlagi te predpostavke navedlo, da je mogoče uvesti korekcijske mehanizme, če distributer z individualnim sistemom ne more izpolniti obveznosti ali, nasprotno, če je lahko zbral določene količine. V zadnjem primeru Sodišče prve stopnje pojasni, da „bi lahko veriga restavracij s hitro prehrano [...] od zadevnega kolektivnega sistema zahtevala, da zmanjša njeno embalažnino, če bo ta veriga dokazala, da je zbrala in predelala [količine], za katere je bil [...] pooblaščen [kolektivni sistem]“.

163. Pritožnica je že sama predvidela to možnost. V točkah 60 in 61 obrazložitve sporne odločbe je namreč navedeno, da se je družba DSD, preden je bila sprejeta ta odločba, zavezala, da ne bo pobirala embalažnine za del embalaže, zbran v individualnem sistemu, če se je proizvajalec ali distributer embalaž odločil za kombinacijo sistema DSD in individualnega sistema.

164. Prav tako menim, da je treba zavrniti trditev pritožnice, da naj bi Sodišče prve stopnje izkrivilo uredbo o embalažah, ko je ugotovilo, da se lahko distributer, ki je pristopil k individualnemu sistemu, naknadno razbremeni svojih obveznosti, tako da odkupi količine embalaž od kolektivnega sistema.

165. Sodišče prve stopnje je v točki 9 izpodbijane sodbje opozorilo, da „člen 6(1), deveti stavek, uredbe [...] določa, da če distributer ne izpolni svoje obveznosti zbiranja in predelave z uporabo individualnega sistema, jo mora izpolniti z uporabo kolektivnega sistema“.

166. Zato menim, da je treba četrto in peto trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljeni.

4. Šesta trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga: kršitev uredbe o embalažah b) Presoja

169. Mislim, da je treba tudi to trditev zavrniti.

- a) Trditve strank

167. Družba DSD trdi, da je v točki 154 izpodbijane sodbe pravo napačno uporabljeno, ker je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da so lahko embalaže, ki se ne odstranijo s sistemom DSD, označene z logotipom Der Grüne Punkt. Družba DSD meni, da taka možnost logotipu odvzame razlikovalni učinek in je v očitnem nasprotju z načelom iz uredbe o embalažah, v skladu s katerim morajo biti potrošniki in organi oblasti zmožni jasno določiti, ali za embalažo velja obveznost zbiranja na prodajnem mestu ali ne.

168. Komisija opozarja, da družba DSD tej uredbi zmotno pripisuje pristop, ki je osredotočen na posamezno embalažo. Po mnenju Komisije tak pristop ne ustreza ekonomskim pogojem za kombinirane rešitve, ki se spodbujajo ravno zato, da se zadosti cilju konkurence.

170. Sodišče prve stopnje v točki 124 izpodbijane sodbe namreč navaja, da naj bi po mnenju družbe DSD logotip Der Grüne Punkt omogočal, da se navede, katere embalaže so prenesene nanjo, in da se potrošnika seznani s tem, kaj mora storiti z njimi, kar naj bi omogočalo zagotovitev izvedbe naloge, ki jo je družbi DSD dodelilo pristopno podjetje.

171. Sodišče prve stopnje v točki 153 izpodbijane sodbe opozori, da „različne vrste oglaševanja, določene v uredbi [o embalažah] – in sicer označevanje ali druga ustrezna sredstva za kolektivne sisteme ([točka 2 v naslovu 4 Priloge I k členu 6 te uredbe]) in navedba o možnosti vračanja embalaže na prodajnih mestih za individualne sisteme (člen 6(1), tretji stavek, [te] uredbe) – omogočajo, da se končnega potrošnika seznani z več predlaganimi možnostmi vračanja zadevne embalaže, ne da bi potrdili trditev tožeče stranke, da naj bi označevanje embalaže z logotipom Der Grüne Punkt oviralo zbiranje in predelavo z uporabo sistema, ki ni sistem DSD“.

172. V nadaljevanju Sodišče prve stopnje v točki 154 izpodbijane sodbe navede, da „v uredbi [o embalažah] ni podrobno določeno, da embalaže, zbrane z uporabo konkurenčnega kolektivnega ali individualnega sistema, ne smejo biti označene z logotipom Der Grüne Punkt, če sicer izpolnjujejo pogoje, določene v [tej] uredbi, za opredelitev sistema, ki se uporablja skupaj s sistemom DSD. Te navedbe so lahko dodatne in za isto embalažo se lahko tako hkrati uporablja več sistemov. Ob upoštevanju tega Komisija pravilno razlaga vsebino obveznosti preglednosti, ki so jo v svojih stališčih opredelili nemški organi, ki menijo, da je treba potrošnikom in organom jasno opredeliti, za katere embalaže velja obveznost zbiranja na prodajnih mestih ali v njihovih neposrednih bližinah in za katere ta obveznost ne velja“.

prevzame drug sistem, ali z navedbo na prodajnem mestu, da je to plastenko mogoče odložiti na tem prodajnem mestu.

174. Glede na navodila v uredbi o embalažah ne vidim, v čem naj bi Sodišče prve stopnje izkrivilo to uredbo, ko je presodilo, da je lahko na isti embalaži poleg logotipa Der Grüne Punkt tudi druga navedba. Opozarjam, da ta uredba po eni strani omogoča proizvajalcu ali distributerju embalaž, da pristopi k več sistemom, in po drugi strani zavezuje, da je treba navesti možnosti, kako se embalaža lahko vrne.

173. V nasprotju s trditvijo pritožnice ne gre za to, da se konkurenčnim sistemom omogoči, da embalaže, ki se ne zbirajo v sistemu DSD, označijo z logotipom Der Grüne Punkt. Mislim, da Sodišče prve stopnje izhaja iz predpostavke, da je proizvajalec ali distributer embalaž pristopil k sistemu DSD in drugemu kolektivnemu ali individualnemu sistemu. Za izpolnitev obveznosti navedbe o zbiranju uporabljene embalaže iz uredbe o embalažah mora obstajati možnost navedbe, v katerem sistemu se zbira embalaža, da je potrošnik lahko seznanjen z možnostmi za odlaganje odpadne embalaže. To se na primer lahko kaže v tem, da je plastenka označena z logotipom Der Grüne Punkt in z drugim logotipom, ki pomeni, da to plastenko lahko

175. Zato menim, da je treba šesto trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljeno.

5. Sedma trditev v okviru tretjega pritožbenega razloga: kršitev prava znamk

176. Družba DSD nasprotuje tudi točki 161 izpodbijane sodbe in trdi, da ugotovitev, da ni mogoče sprejeti ekskluzivnosti, ki jo zahteva družba DSD, ker bi le ovirala proizvajalce in

distributerje embalaž pri uporabi mešanega sistema, ni združljiva s pravom znamk. V zvezi s tem družba DSD opozarja, da se v skladu z nemško sodno prakso in kot kažejo javnomnenske raziskave, logotip Der Grüne Punkt kot registrirana znamka nanaša izključno na družbo DSD in storitve, ki jih ta ponuja. Pravo znamk naj bi bilo kršeno, če se logotipu Der Grüne Punkt odvzame to funkcijo ekskluzivnosti samo zato, da se zagotovi možnost mešanega sistema.

177. Glede na to, da pritožnica tudi v okviru četrtega pritožbenega razloga navaja, da je Sodišče prve stopnje kršilo pravo Skupnosti o znamkah, mislim, da je treba to trditev obravnavati v okviru četrtega pritožbenega razloga.

D – Četrti pritožbeni razlog: kršitev prava Skupnosti o znamkah

1. Trditve strank

178. Družba DSD v okviru četrtega pritožbenega razloga navaja kršitev prava Skupnosti o znamkah zaradi ugotovitve Sodišča prve stopnje v točki 161 izpodbijane sodbe, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti. Družba DSD

navaja, da na podlagi člena 5 Prve direktive Sveta 89/104/EGS z dne 21. decembra 1988 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami¹⁴ registrirana znamka podeljuje imetniku izključne pravice, tako da lahko prepove uporabo znamke za enako ali podobno blago ali storitve, za katere je registrirana znamka.

179. Komisija meni, da ekskluzivnost iz točke 5 Direktive 89/104 nima nobene zveze z ekskluzivnostjo iz točke 161 izpodbijane sodbe. Sodišče prve stopnje naj bi le sklepalo na podlagi razlogovanja iz točk 156 in 157 te sodbe, v skladu s katero znamka Der Grüne Punkt za zadevno storitev nosi le informacijo, da je mogoče proizvod, ki ga označuje, odstraniti z uporabo sistema DSD, ne da bi vsebovala navedbe o kakovosti predlagane storitve.

180. Komisija dodaja, da sporna odločba ne povzroči neupravičene uporabe znamke, to je, da bi znamko uporabljale osebe, s katerimi družba DSD ni sklenila pogodbe.

181. Družba Vfw navaja, da logotip ni znamka v klasičnem pomenu. Meni, da znamka označuje proizvode ali storitve, ki so podobni ali enaki kot proizvodi ali storitve,

¹⁴ – UL 1989, L 40, str. 1.

za katere je bila znamka registrirana. Kar se tiče logotipa Der Grüne Punkt, naj bi vsak proizvajalec za označitev proizvodov uporabljal svojo individualno znamko. Ta logotip naj bi se uporabljal samo kot oznaka za sodelovanje v kolektivnem sistemu, in ne za opredeljevanje enakih ali podobnih proizvodov ali storitev.

182. Družbi Landbell in BellandVision menita, da je ta pritožbeni razlog nedopusten in v vsakem primeru neutemeljen.

2. Presoja

183. Pritožnica meni, da naj bi Sodišče prve stopnje napačno presodilo, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti, in tako kršilo pravo Skupnosti o znamkah.

184. Kot je Sodišče prve stopnje navedlo v točki 124 izpodbijane sodbe, družba DSD meni, da znamka Der Grüne Punkt hkrati omogoča, da se navede, katere so embalaže, prenesene na sistem DSD, in da se potrošnika seznani s tem, kaj mora storiti z njimi, kar naj bi omogočalo zagotovitev izvedbe naloge, ki jo je družbi DSD dodelil proizvajalec ali distributer embalaž, ki je pristopil k njenemu sistemu. Zato bi po mnenju družbe DSD morale biti samo embalaže, za katere se

uporabi sistem DSD, označene z znamko Der Grüne Punkt.

185. Vendar je Sodišče prve stopnje v točkah od 156 do 161 izpodbijane sodbe presodilo, da dejstvo, da je embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt in navedbo ustreznega sredstva, ki označuje drug kolektivni sistem ali navedbo možnosti vračanja v trgovini, ne posega v bistveno funkcijo znamke družbe DSD, ki je opredelitev možnosti odstranjevanja zadevne embalaže z uporabo sistema DSD. Zato Sodišče prve stopnje meni, da se pritožnica ne more sklicevati na kršitev prava znamk, saj hkratno označevanje s tem logotipom in z drugimi znaki ali ustreznimi mehanizmi, ki omogočajo opredelitev druge možnosti odstranjevanja z uporabo individualnega ali konkurenčnega kolektivnega sistema, ne posega v bistveno funkcijo znamke.

186. Poleg tega Sodišče prve stopnje v točki 160 izpodbijane sodbe pojasni, da „se pogodba o uporabi logotipa nanaša le na uporabnike logotipa, in sicer na proizvajalce in distributerje embalaž, ki uporabljajo sistem DSD, in ne na potrošnike“.

187. Menim, da Sodišče prve stopnje z ugotovitvijo v točki 161 izpodbijane sodbe, da pritožnici ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti, ker bi lahko ovirala proizvajalce in distributerje embalaž pri uporabi

mešanega sistema in utemeljila možnost, da bi tožeča stranka prejela plačilo za storitev, ki je ne opravlja, ni kršilo prava Skupnosti o znamkah.

dane na trg v drugi državi članici (tretji primer), ni mogoče šteti za konkurentne družbe DSD ali za tretje osebe, ki neupravičeno prodajajo izdelke z logotipom Der Grüne Punkt.

188. Treba je namreč opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso poseben namen pravice iz blagovne znamke zlasti zagotoviti imetniku izključno pravico, da uporabi znamke pri prvi sprostitvi proizvoda v promet, in ga tako varovati pred konkurenti, ki bi hoteli zlorabiti položaj in ugled znamke s prodajo proizvodov, neupravičeno označenih s to znamko.¹⁵

191. V prvem in drugem primeru so namreč proizvajalci in distributerji z družbo DSD sklenili pogodbo za zbiranje in predelavo določenih embalaž. V tretjem primeru so proizvajalci in distributerji na ozemlju druge države članice imetniki licence za uporabo logotipa Der Grüne Punkt.

189. Zato je v členu 5(1) Direktive 89/104 določeno, da registrirana znamka podeljuje imetniku izključne pravice in da ima imetnik zato pravico, da tretjim osebam prepove, da brez njegovega dovoljenja v gospodarskem prometu uporabijo katerikoli znak, ki je enak znamki, za enako blago ali storitve, za katere je registrirana znamka.

192. Družba DSD je sama ustvarila ta sistem, v katerem je treba s tem logotipom označiti vse embalaže, čeprav se nekatere od njih ne bodo zbirale v tem sistemu. Ti proizvajalci in distributerji znamke Der Grüne Punkt torej ne uporabljajo neupravičeno, ampak le izpolnjujejo svojo obveznost, da z navedenim logotipom označijo vse embalaže, ne glede na to, ali se zbirajo v sistemu DSD ali ne.

190. Menim, da v tej zadevi podjetij, ki so pristopila k sistemu DSD samo za del embalaž (prvi in drugi primer) ali za embalaže, ki so

193. Poleg tega je Sodišče prve stopnje v točki 156 izpodbijane sodbe upravičeno opozorilo, da je bistvena funkcija znamke Der Grüne Punkt opozoriti, da se embalaža, označena s to znamko, lahko zbira v sistemu DSD.

¹⁵ – Glej zlasti sodbo z dne 23. oktobra 2003 v zadevi Rioglass in Transremar (C-115/02, Recueil, str. I-12705, točka 25 in navedena sodna praksa).

194. Takoj ko je embalaža označena z logotipom Der Grüne Punkt, je bistvena funkcija znamke izpolnjena, ker je potrošnik opozorjen, da embalažo lahko odloži v zabojnike DSD. Zato v nasprotju s tem, kar je pritožnica trdila na obravnavi, znamka ni „uničena“.

195. Poleg tega menim, da znamka Der Grüne Punkt ne spada v klasični sistem prava znamk.

196. Znamka namreč pomaga potrošniku, da premišljeno izbere proizvod ali storitev, ki jo ponuja ta znamka. Če je na primer potrošnik že kupil proizvod ali storitev, s katero je bil zadovoljen zlasti zaradi njene kakovosti, mu bo znamka pri prihodnjih nakupih enakih proizvodov ali storitev služila kot referenca. Torej znamka usmerja potrošnikovo izbiro.

197. Vendar po mojem mnenju v sistemu DSD znamka Der Grüne Punkt nima funkcije usmerjanja potrošnika pri izbiri kupljenega proizvoda. Kot je opozorilo Sodišče prve stopnje v točki 156 izpodbijane sodbe, je namen te znamke opredeliti embalaže, ki se lahko odložijo v sistem DSD.

198. Menim, da potrošnik, ko kupi proizvod z logotipom Der Grüne Punkt, izbere ta proizvod na primer zaradi kakovosti, ki jo zagotavlja, in ne zato, ker ve, da se ga lahko odstrani z uporabo sistema DSD. Zlahka si lahko predstavljam, da na primer potrošnik kupi ekološko pridelana jajca, ker sistem pridelave izključuje uporabo pesticidov in sintetičnih gnojil ter mu s tem jamči zeleno kakovost, ne pa zato, ker je na embalaži logotip Der Grüne Punkt, ki pomeni, da se ta embalaža lahko zbira v sistemu DSD.

199. Po mojem mnenju bi bilo drugače, če bi logotip Der Grüne Punkt pomenil, da je proizvod s tem logotipom primeren za recikliranje ali je že recikliran. Upravičeno lahko predpostavljam, da nekateri okoljsko ozaveščeni potrošniki raje izberejo proizvode z embalažo, primerno za recikliranje, ali že reciklirano embalažo. V takem primeru logotip, ki pomeni, da je embalaža kupljenega proizvoda že reciklirana, nesporno vpliva na potrošnikovo izbiro. Tak primer je tudi blok papirnatih listov z logotipom, iz katerega potrošnik razbere, da je papir recikliran. Potrošnik bo torej sprejel aktivistično odločitev.

200. Vendar v tej zadevi logotip Der Grüne Punkt ne pomeni, da je embalaža primerna za recikliranje. S tem logotipom se samo sporoča, da se embalaža lahko zbira v sistemu DSD, kjer bo, če je mogoče, ločena in predelana.¹⁶

E – *Peti pritožbeni razlog: kršitev člena 82 ES*

1. Trditve strank

201. Zato mislim, da je lahko Sodišče prve stopnje v točkah 156 in 160 izpodbijane sodbe upravičeno ugotovilo, po eni strani, da „znamka ‚navaja le, da je mogoče proizvod, ki ga označuje, odstraniti z uporabo sistema DSD‘, ne da bi podala navedbe o kakovosti predlagane storitve“ in, po drugi strani, da „se pogodba o uporabi logotipa nanaša le na uporabnike logotipa, in sicer proizvajalce in distributerje embalaž, ki uporabljajo sistem DSD, in ne na potrošnike“.

202. Torej po mojem mnenju Sodišče prve stopnje ni kršilo prava Skupnosti o znamkah, ko je v točki 161 izpodbijane sodbe navedlo, da znamki Der Grüne Punkt ni mogoče priznati zahtevane ekskluzivnosti.

203. Zato mislim, da je treba četrti pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

204. Družba DSD v okviru petega pritožbenega razloga trdi, da je Sodišče prve stopnje kršilo člen 82 ES.

205. Sodišče prve stopnje naj ne bi dovolj obrazložilo presoje in naj bi poleg tega izkrivilo ugotovitve iz spisa s tem, ko je presodilo, da je družba DSD zlorabila svoj položaj, ko je izdala licence za uporabo logotipa Der Grüne Punkt neodvisno od uporabe sistema DSD in je zahtevala plačilo embalažnine iz naslova licence tudi, ko je pridobitelj licence dokazal, da ni uporabil sistema DSD.

206. Poleg tega družba DSD meni, da naj bi jo sporna odločba zavezovala, da pristopnim podjetjem izda licence za embalaže, ki se v njenem sistemu ne zbirajo in ne predelajo. Vendar naj v tem primeru ne bi bili izpolnjeni potrebni pogoji, kot izhajajo iz sodne prakse Sodišča, za izdajo prisilne licence. Sodišče prve stopnje naj bi napačno uporabilo pravo, ker ni pojasnilo, v čem naj bi bila zavrnitev izdaje prisilne licence zloraba pravice.

¹⁶ – Glej spletno stran Eco Emballages, imetnik dovoljenja za uporabo logotipa Der Grüne Punkt v Franciji (<http://www.ecoemballages.fr>).

207. Podredno pritožnica trdi, da bi, tudi če bi pristopnim podjetjem izdala licence samo za uporabo logotipa, izpodbijana sodba omogočila sodelovanje v sistemu DSD za zelo majhno količino embalaž, ne da bi družba DSD v zameno lahko zahtevala ustrezno embalažnino niti da bi lahko preverila zakonitost takega postopka. Pritožnica zlasti ne bi mogla preveriti, ali so izpolnjeni pogoji, zaradi katerih je treba v skladu s sporno odločbo z znamko Der Grüne Punkt označiti vse embalaže (zlasti glede na dodatne ekonomske stroške, ki bi jih povzročilo selektivno označevanje).

208. V zvezi s prvo trditvijo Komisija meni, da pritožnica ni pojasnila, zakaj naj bi bile ugotovitve Sodišča prve stopnje nezadostno obrazložene in v nasprotju z ugotovitvami iz spisa ter zakaj naj bi izkrivljale nacionalno pravo.

209. V zvezi z drugo trditvijo Komisija meni, da je Sodišče prve stopnje obravnavalo trditev pritožnice v zvezi z naložitvijo prisilne licence in ugotovilo, da družbi DSD izdaja take licence ni bila naložena.

210. V zvezi s trditvijo, ki jo družba DSD podredno uveljavlja, Komisija meni, da v tem primeru ne gre za prisilno licenco. Navaja, kar je potrdilo Sodišče prve stopnje, da je v sporni

odločbi določeno, da je embalažnina, če podjetje sodeluje v sistemu DSD z majhnimi količinami embalaž, upravičena samo v sorazmerju s tem majhnim deležem.

211. Družbi Landbell in BellandVision opozarjata, da sporna odločba in izpodbijana sodba ne izhajata iz predpostavke o licenci za uporabo logotipa Der Grüne Punkt neodvisno od uporabe sistema DSD, ampak zadevata višino embalažnine za opravljene storitve.

212. Po mnenju družbe Vfw peti pritožbeni razlog temelji na napačnem razumevanju predmeta spora, kajti Komisija ne želi družbi DSD naložiti obveznosti, da izda licenco, ampak ji hoče samo preprečiti, da bi uporabila prevladujoči položaj za izključitev drugih konkurenčnih sistemov.

213. Družba Interseroh ugotavlja, da Sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi nikjer ne predlaga, naj družba DSD izda licenco za uporabo logotipa Der Grüne Punkt neodvisno od uporabe svojega sistema. Ta sodba naj tudi ne bi uvajala obveznosti za družbo DSD, da izdaja licence. Zloraba, ki jo je ugotovilo Sodišče prve stopnje, naj bi temeljila ravno na dejstvu, da družba DSD ponuja licence za uporabo logotipa samo skupaj z obveznim plačilom embalažnine za uporabo njene storitve, čeprav pristopno podjetje za nekatere embalaže s tem logotipom ne uporablja sistema DSD.

2. Presoja

217. Treba je ugotoviti, da v tej zadevi ni tako. Zato mislim, da je treba prvo trditev v okviru petega pritožbenega razloga zavrniti kot nedopustno.

a) Prva trditev v okviru petega pritožbenega razloga

214. Kot je navedla Komisija, menim, da je treba prvo trditev v okviru petega pritožbenega razloga zavrniti.

b) Druga trditev v okviru petega pritožbenega razloga

215. Pritožnica namreč samo navaja, da je Sodišče prve stopnje kršilo člen 82 ES, ker je brez zadostne obrazložitve v nasprotju z ugotovitvami iz spisa in z izkrivljanjem nacionalnega prava ugotovilo, da je zlorabila svoj položaj. Pritožnica ni dala nobene pravne trditve v podporo tej trditvi in je samo v opombi pod črto napotila na točko 20 pritožbe, v kateri je navedeno, da „[so] ugotovitve v [izpodbijani] sodbi očitno protislovne. Sodišče prve stopnje navsezadnje ne odloči o tem, ali je sporno ravnanje zloraba prevladujočega položaja“.

218. V okviru druge trditve pritožnica meni, da jo sporna odločba in izpodbijana sodba zavezuje, da pristopnim podjetjem izda licenco za embalaže, ki se v njenem sistemu ne zbirajo in ne predelajo. Sodišče prve stopnje ni pojasnilo, v čem naj bi bila zavrnitev izdaje prisilne licence zloraba prevladujočega položaja, zato naj bi napačno uporabilo pravo.

216. Vendar morajo biti v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 141 teh sklepnih predlogov, v pritožbi natančno navedeni očitki v zvezi s sodbo, katere razveljavitev se zahteva, ter pravne trditve, ki posebej podpirajo ta predlog.

219. Menim, da pritožnica napačno razume opredelitev zlorabe, ki ji je očitana. Glede na način, kako Sodišče prve stopnje to analizira, namreč mislim, da v nasprotju s tem, kar trdi pritožnica, zlorabe ni utemeljilo s tem, da DSD zavrača izdajo prisilne licence, in je pravilno pojasnilo razloge, zaradi katerih se DSD očita zloraba prevladujočega položaja.

220. Opozarjam, da je Sodišče prve stopnje v točkah od 176 do 183 izpodbijane sodbe odgovorilo na trditev, ki jo je pritožnica navedla pri tem sodišču v okviru drugega tožbenega razloga, v skladu s katero sta člen 3 in člen 4(1) sporne odločbe nesorazmerna, ker jo zavezuje k izdajanju licence za uporabo znamke Der Grüne Punkt tretjim strankam, in to čeprav ne sodelujejo v sistemu DSD.

sistemov ([prvi in drugi primer]). Embalažnine prav tako ni mogoče zahtevati, ko proizvajalci in distributerji embalaž, ki v Nemčiji niso uporabili sistema DSD, ampak so dali v tej državi na trg standardizirane embalaže, ki jih dajejo na trg tudi v drugi državi članici, glede katerih sodelujejo v sistemu zbiranja, v katerem se uporablja logotip Der Grüne Punkt, dokažejo, da izpolnjujejo obveznosti, določene v [tej] uredbi, s tem da uporabljajo konkurenčne kolektivne ali individualne sisteme ([tretji primer]).“.

221. Tako je Sodišče prve stopnje pojasnilo, zakaj meni, da sporna odločba s členom 3 in členom 4(1) ne zavezuje družbe DSD, naj podjetjem, ki so pristopila k njenemu sistemu, izda licence za embalaže, ki se ne zbirajo v tem sistemu, ampak je njen namen končati zlorabo, tako da od družbe DSD zahteva, da ne zaračuna embalažnine za storitev, ki je ne opravi.

223. Na podlagi teh elementov je Sodišče prve stopnje v točki 180 izpodbijane sodbe navedlo, da se zato obveznosti iz člena 3 in člena 4(1) sporne odločbe ne nanašajo na tretje osebe, ampak na proizvajalce ali distributerje embalaž, ki so sklenili pogodbe z družbo DSD ali so v drugi državi članici imetniki licence za uporabo znamke Der Grüne Punkt v okviru sistema za zbiranje in predelavo, ki uporablja ta logotip.

222. V točki 178 izpodbijane sodbe je Sodišče prve stopnje namreč opozorilo, da je v skladu s sporno odločbo zloraba, ki je očitana družbi DSD, v tem, da zahteva plačilo embalažnine za celotno embalažo, ki se da na trg v Nemčiji z logotipom Der Grüne Punkt. Nato je Sodišče prve stopnje navedlo, da „v skladu [s to] odločbo embalažnine ni mogoče zahtevati, če proizvajalci in distributerji embalaž, ki uporabljajo sistem DSD le za del embalaž, ki so dane na trg v Nemčiji, dokažejo, da izpolnjujejo obveznosti zbiranja in predelave, določene v uredbi [o embalažah], z uporabo konkurenčnih kolektivnih ali posamičnih

224. V točki 181 izpodbijane sodbe je Sodišče prve stopnje navedlo, da „ni cilj teh obveznosti [...], da se družbi DSD naloži, naj izda licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt brez časovnih omejitev, ampak le, da se od nje zahteva, da ne bo obračunala embalažnine za celotno količino embalaž, označenih [s tem] logotipom [...], če se dokaže, da je bila celota ali del teh embalaž zbran in predelan z uporabo drugega sistema“.

225. Sodišče prve stopnje je v točki 182 izpodbijane sodbe iz tega sklenilo, da „tožeča stranka, dokler lahko uporabniki logotipa Der Grüne Punkt dokažejo, da se bile količine embalaž, za katere ne uporabljajo sistema DSD, dejansko zbrane in predelane z uporabo drugih kolektivnih ali individualnih sistemov, ki so jih uporabili, ne more zatrjevati, da naj bi bilo nesorazmerno, da se od nje zahteva, da ne prejema plačila za storitev, ki je ne zagotavlja“.

226. Mislim, da je iz te analize razvidno, da je Sodišče prve stopnje pravilno ugotovilo zlorabo prevladujočega položaja, ki se očita pritožnici, in upravičeno pojasnilo, da namen sporne odločbe ni naložiti prisilno licenco pristopnim podjetjem, ampak končati zlorabo, kadar je dokazano, da je embalaže z logotipom Der Grüne Punkt prevzel drug sistem, in ne sistem DSD.

227. Zato mislim, da je peti pritožbeni razlog neutemeljen in ga je treba prav tako zavrniti.

F – Šesti pritožbeni razlog: kršitev člena 3 Uredbe št. 17 in načela sorazmernosti

1. Trditve strank

228. Družba DSD v utemeljitev šestega pritožbenega razloga Sodišču prve stopnje očita, da njegova analiza ni dovolj obrazložena in da je v nasprotju z ugotovitvami iz spisa ter kršitev člena 3 Uredbe št. 17 in načela sorazmernosti. Prvič, družba DSD trdi, da sta uredba o embalažah in pravo znamk v nasprotju s tem, da mora izdati licenco za uporabo logotipa Der Grüne Punkt. Vendar naj bi ukrepi, naloženi s členom 3 in naslednjimi sporne odločbe, s katerimi se ne upošteva, da družba DSD ne izdaja posamičnih licenc za uporabo logotipa, pritožnici naložili ravno tako obveznost.

229. Drugič, družba DSD ugotavlja, da sta ta uredba in pravo znamk v nasprotju s tem, da od strank ne bi mogla zahtevati, naj embalaže z logotipom Der Grüne Punkt, ki se ne odstranijo v sistemu DSD, označijo z navedbo, s katero bi se izničil razlikovalni učinek tega logotipa. Sodišče prve stopnje naj s tem, ko je v točki 200 izpodbijane sodbe zavrnilo trditev družbe DSD, da mora biti mogoče embalaže z logotipom Der Grüne Punkt, ki se odstranjujejo v sistemu DSD, razlikovati od embalaž s tem logotipom, ki se ne odstranjujejo v tem sistemu, ne bi priznalo,

da je s členom 3 sporne odločbe kršen člen 3 Uredbe št. 17 in načelo sorazmernosti.

zahteva, ter pravne trditve, ki posebej podpirajo ta predlog.

230. Komisija meni, da prva trditev družbe DSD, v skladu s katero sta uredba o embalažah in pravo znamk v nasprotju s tem, da mora družba DSD izdati licenco za uporabo logotipa Der Grüne Punkt, izhaja iz napačnega izhodišča, in sicer da naj bi se Sodišče prve stopnje oprlo na predpostavko o posamični licenci za uporabo tega logotipa.

2. Presoja

234. V zvezi s prvo trditvijo šestega pritožbenega razloga, v skladu s katero sporna odločba pritožnico zavezuje, da izda licenco za uporabo znamke Der Grüne Punkt, ki je podobna trditvi, preučeni v okviru petega pritožbenega razloga, se sklicujem na presojo, opravljeno v okviru petega pritožbenega razloga.

231. Poleg tega v zvezi z drugo trditvijo Komisija meni, da je Sodišče prve stopnje upravičeno ugotovilo, da ne uredba o embalažah ne pravo znamk ne določata, da mora biti embalaža označena, da se jo pripiše sistemu DSD ali drugemu sistemu.

235. Zato menim, da je treba prvo trditev v okviru šestega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljeno.

232. Družba Vfw meni, da družba DSD svojih trditev v tem pritožbenem razlogu ni dovolj utemeljila.

233. Po mnenju družb Landbell in Belland-Vision je ta pritožbeni razlog nedopusten, ker morajo biti v pritožbi natančno navedeni deli sodbe ali odločbe, katerih razveljavitev se

236. Z drugo trditvijo družba DSD Sodišču prve stopnje očita, da je zavrnilo njeno trditev, da se morajo embalaže z logotipom Der Grüne Punkt, ki se odstranjujejo v sistemu DSD, razlikovati od embalaž s tem logotipom, ki se ne odstranjujejo v tem sistemu. Analiza Sodišča prve stopnje naj bi bila nezadostna in v nasprotju z ugotovitvami iz spisa ter naj bi bil z njo kršen člen 3 Uredbe št. 17 in načelo sorazmernosti.

237. Iz tega sklepam, da družba DSD meni, da bi bila preprosta zahteva, da se na embalaže, ki se ne zbirajo v sistemu DSD, doda učinkovito pojasnilo, s katerim bi se izničil razlikovalni učinek znamke Der Grüne Punkt, primernejši ukrep, ki je sorazmeren in v skladu s členom 3 Uredbe št. 17.

238. Menim, da je Sodišče prve stopnje upravičeno zavrnilo očitek v zvezi z nesorazmernostjo člena 3(1) izpodbijane odločbe [...], ker ne določa možnosti pojasnjevalne navedbe.

239. V točki 200 izpodbijane sodbe Sodišče prve stopnje namreč pojasni, da „naj bi take pojasnjevalne navedbe [...] temeljile na trditvi, da naj bi bilo mogoče razlikovati embalaže, označene z logotipom Der Grüne Punkt, ki so razporejene v sistem DSD, od embalaž, na katerih je logotip Der Grüne Punkt, vendar niso razporejene v sistem DSD in na katerih naj bi bila torej navedba, katere namen je opozoriti potrošnika. Kot pa je bilo navedeno (glej točke od 131 do 138 [izpodbijane sodbe]), naj podrobna pravila o delovanju mešanih sistemov ne bi temeljila na tem, kako embalaže opredeljujejo potrošniki, ki sami odločajo, v kateri sistem bodo odložili embalaže, ampak [naj bi temeljile] na dodelitvi količine materiala za predelavo“.

240. Mislim, da je ta analiza Sodišča prve stopnje skladna s tem, kar je bilo navedeno v izpodbijani sodbi. V točki 48 teh sklepnih predlogov smo videli, da poti embalaže ni mogoče vnaprej določiti. Plastenka je lahko kupljena na nemškem trgu in nato v Franciji odvržena v zabojnik, ki pripada konkurentu družbe DSD. Kot je navedla Komisija, potrošnikovega ravnanja ni mogoče ugotoviti vnaprej. Zato pojasnilo na embalažah, ki so označene z logotipom Der Grüne Punkt in zbrane v konkurenčnem sistemu, ne more imeti pričakovanega učinka, kajti nemogoče bi bilo ločiti izdelke s tem logotipom, ki se zberejo v sistemu DSD, od izdelkov z istim logotipom, ki se zberejo v konkurenčnem sistemu.

241. Poleg tega opozarjam, da je predstavnik družbe Landbell na obravnavi navedel, da v praksi zbiranje, ločevanje in predelava potekajo neodvisno od tega, ali je na embalaži znamka, ki označuje, kateremu sistemu pripada. Med različnimi sistemi naj bi se delile količine materiala. Družba DSD take prakse ni zanimala.

242. Zato mislim, da je treba šesti pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

G – Sedmi pritožbeni razlog: kršitev postopka

katere je pooblaščen družba DSD, hkrati spadajo v kolektivni in individualni sistem, in na drugi strani, da so v uredbi o embalažah predvideni številni korekcijski mehanizmi, ki proizvajalcem in distributerjem omogočajo, da izpolnijo obveznosti iz te uredbe, tako da embalaže naknadno dodelijo individualnemu ali kolektivnemu sistemu.

1. Trditve strank

243. V okviru sedmega pritožbenega razloga pritožnica navaja kršitev postopka. Po njenem mnenju naj bi Sodišče prve stopnje obrazložitev Komisije nadomestilo s svojo obrazložitvijo. Pritožnica še meni, da je navajanje novih ugotovitev Sodišča prve stopnje kršitev njene pravice do zaslišanja.

246. Komisija ob podpori družb Vfw, Landbell in BellandVision meni, da točke izpodbijane sodbe, na katere se nanaša ta pritožbeni razlog, ne prinašajo nič novega v primerjavi s tem, kar je že bilo preučeno v upravnem postopku in v pisnem postopku pri Sodišču prve stopnje.

244. Družba DSD v podporo svojemu pritožbenemu razlogu Sodišču prve stopnje očita, da je navedlo nove ugotovitve, utemeljene na izjavah strank na obravnavi. Šlo naj bi za odgovore na podrobna vprašanja, ki jih je postavilo Sodišče prve stopnje bodisi samo tri tedne pred obravnavo bodisi na obravnavi, ne da bi navedlo, kaj namerava sklepati iz odgovorov ali kakšna je povezava med vprašanji in ugotovitvami iz sporne odločbe. Na podlagi teh vprašanj in odgovorov naj bi Sodišče prve stopnje prišlo do novih temeljnih ugotovitev o načinu delovanja mešanih sistemov, ki niso zapisane v sporni odločbi in jih ni navedla Komisija ali pritožnica.

2. Presoja

247. Pritožnica očita Sodišču prve stopnje, da je navedlo nove ugotovitve, ki niso zapisane v sporni odločbi, in da je tako obrazložitev Komisije nadomestilo s svojo obrazložitvijo. Po mnenju družbe DSD naj bi šlo za ugotovitvi, da je mogoče uporabljati kolektivni in individualni sistem ter da so v uredbi o embalažah določeni številni korekcijski mehanizmi, ki naj bi proizvajalcem in distributerjem omogočili, da izpolnijo obveznosti iz te uredbe, tako da embalaže naknadno dodelijo individualnemu ali kolektivnemu sistemu.

245. Družba DSD se sklicuje predvsem na dve ugotovitvi, na eni strani, da embalaže, za

248. Menim, da je treba tudi ta pritožbeni razlog zavrniti.

lahko proizvajalec ali distributer embalaž izbere mešani sistem“.

249. Ugotavljam namreč, da je Sodišče prve stopnje v točkah od 44 do 46 izpodbijane sodbe navedlo vsebino sporne odločbe v zvezi z možnostjo kombiniranja več sistemov za zbiranje in predelavo.

250. Natančneje, Sodišče prve stopnje je v točki 45 izpodbijane sodbe navedlo, da je „[v sporni] odločbi [...] določenih več elementov, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da se lahko uporabijo mešani sistemi. [Ta odločba] tako poudarja, da iz stališč nemških organov ([točka 20 obrazložitve sporne] odločbe) izhaja, da uredba [o embalažah] omogoča kombiniranje uporabe individualnega in kolektivnega sistema, s tem da v kolektivnem sistemu sodeluje le pri zbiranju dela embalaž, danih na trg [...] V [sporni] odločbi je tudi poudarjeno, da iz prejšnjega odgovora nemških organov izhaja, da člen 6(3) [te] uredbe ne določa, da je mogoča izbira le enega sistema. Nemški organi naj tako ne bi nikoli imeli namena omogočiti vzpostavitev enega samega kolektivnega sistema v celotni državi oziroma v vsaki zvezni deželi ([točka 23 obrazložitve sporne] odločbe)“.

251. Sodišče prve stopnje je v točki 46 izpodbijane sodbe še navedlo, da „tožeča stranka v obravnavani zadevi ne ugovarja možnosti, da

252. V zvezi z ugotovitvami Sodišča prve stopnje, navedenimi v točkah 137 in 139 izpodbijane sodbe, da uredba o embalažah omogoča uporabo korekcijskih mehanizmov, ugotavljam, da čeprav Sodišče prve stopnje ni izrecno navedlo, na katere točke sporne odločbe se sklicuje, je po eni strani v točki 9 izpodbijane sodbe navedlo, da „[č]len 6(1), deveti stavek, [te] uredbe [...] določa, da če distributer ne izpolni svoje obveznosti zbiranja in predelave z uporabo individualnega sistema, jo mora izpolniti z uporabo kolektivnega sistema“, po drugi strani pa je to navedeno v točki 21 obrazložitve sporne odločbe.

253. Zato Sodišče prve stopnje v točki 137 izpodbijane sodbe z ugotovitvijo, da lahko proizvajalec ali distributer, če ne doseže stopnje predelave z uporabo individualnega sistema, odkupi zadostno količino embalaže, da doseže to stopnjo, ni nadomestilo obrazložitve Komisije s svojo obrazložitvijo, kar je iz sporne odločbe zelo jasno razvidno.

254. Pritožnica Sodišču prve stopnje še očita, da je podalo novo ugotovitev, ko je presodilo, da lahko proizvajalci in distributerji izpolnijo svoje obveznosti iz uredbe o embalažah tako,

da embalaže naknadno dodelijo individualnemu sistemu.

257. Zato glede na navedeno mislim, da je treba tudi sedmi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

255. Kot sem navedel v točkah od 160 do 163 teh sklepnih predlogov, pritožnica po mojem mnenju napačno razume točko 137 izpodbijane sodbe. Sodišče prve stopnje v analizi v točkah od 134 do 137 izpodbijane sodbe namreč izhaja iz predpostavke, da distributer pristopi k dvema sistemoma, individualnemu in kolektivnemu. Torej ne gre za naknadno uporabo individualnega sistema, ampak za popravek količin materiala, dodeljenih tema sistemoma, pri čemer se distributerju, ki uporablja individualni in kolektivni sistem, omogoči, da od zadnjega zahteva povračilo neupravičeno plačane embalažnine za embalaže, ki so bile zbrane v individualnem sistemu.

256. Sodišče prve stopnje je v točki 138 izpodbijane sodbe še pojasnilo, da „so bile te možnosti izravnave dejansko uresničene na podlagi kompenzacijskega sporazuma, navedenega med obravnavo, ki upravljavcem različnih sistemov omogoča delitev količin materiala, ki so jih predelala podjetja, ki zbirajo embalaže, s katerimi sodelujejo, ob upoštevanju količin materiala, za katerega so odgovorni na podlagi pogodb, sklenjenih s proizvajalci in distributerji embalaž“.

H – Osmi pritožbeni razlog: kršitev pravice do razumnega trajanja postopka

1. Trditve strank

258. Pritožnica v okviru osmega pritožbenega razloga trdi, da je Sodišče prve stopnje kršilo postopek in škodovalo njenim interesom, ker ni priznalo temeljne pravice do obravnavanja zadeve v razumnem roku, kot je zagotovljena s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP), in s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, razglašene v Nici, 7. decembra 2000 (UL C 364, str. 1).

259. Po mnenju pritožnice je postopek, ki je trajal pet let in devet mesecev, na prvi pogled dolg. V zvezi s tem navaja sodbo z dne 25. januarja 2007 v zadevi Sumitomo Metal Industries in Nippon Steel proti Komisiji¹⁷.

17 – C-403/04 P in C-405/04 P, ZOdl., str. I-729, točki 118 in 119.

Pritožnica meni, da je tako dolgo trajanje lahko upravičeno le zaradi izjemnih okoliščin v smislu sodbe z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji¹⁸, česar naj v tem primeru ne bi bilo.

260. Zato pritožnica predlaga Sodišču, naj razveljavi izpodbijano sodbo v skladu s členom 58(1), drugi stavek, in členom 61(1), prvi stavek, Statuta Sodišča.

261. Trditve pritožnice v podporo temu pritožbenemu razlogu bom predstavil v presoji.

262. Komisija meni, da v skladu s sodno prakso Sodišča trajanje postopka, čeprav pretirano, ne more povzročiti razveljavitve sodbe, če trajanje ni vplivalo na rešitev spora¹⁹. Po njenem mnenju naj ne bi bilo povezave med trajanjem postopka in rešitvijo spora, razveljavitev sodbe pa bi še podaljšala trajanje postopka.

263. Družba Vfw ugotavlja, da družba DSD zaradi trajanja postopka ni bila v slabšem položaju, ker je lahko opravljala svojo dejavnost in se njen položaj na trgu ni pomembno spremenil. Poleg tega bi bila razveljavitev sodbe nesorazmerna celo ob predpostavki, da so bili oškodovani interesi pritožnice.

264. Družbi Landbell in BellandVision opozarjata, da je treba razumno trajanje postopka presoјati z vidika okoliščin vsakega primera. V tem primeru naj bi družba DSD sama povzročila občutno zapletenost zadeve z dolgimi predstavitvami, ki so izkrivljale vsebino ali so bile napačne v bistvenih delih v zvezi s pravom znamk.

2. Presoja

265. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je v skladu s členom 225 ES in členom 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča pri morebitnih kršitvah postopka pritožba omejena na pravna vprašanja. V skladu z zadnjo določbo se pritožba lahko vloži zaradi nepristojnosti Sodišča prve stopnje, zaradi kršitve postopka pred tem sodiščem, ki škoduje interesom pritožnika, pa tudi zaradi kršitve zakonodaje Skupnosti s strani Sodišča prve stopnje.²⁰

18 – C-185/95 P, Recueil, str. I-8417.

19 – Komisija navaja zgoraj navedeno sodbo Baustahlgewebe proti Komisiji (točka 49).

20 – Zgoraj navedena sodba Baustahlgewebe proti Komisiji (točka 18).

266. Tako je Sodišče pristojno, da preveri, ali so bile kršitve postopka, ki škodujejo interesom pritožnice, storjene pred Sodiščem prve stopnje, ter se prepriča, da so bila spoštovana splošna načela prava Skupnosti in postopkovna pravila, ki se uporabljajo za dokazno breme in izvajanje dokazov.²¹

267. V zvezi s tem je treba opozoriti, da člen 6(1) EKČP določa, da ima vsakdo pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ali o kakršnihkoli kazenskih obtožbah zoper njega pravično in javno ter v razumnem roku odloča neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče.²²

268. Splošno načelo prava Skupnosti, v skladu s katerim ima vsak posameznik pravico do poštenega sojenja v skladu z njegovimi temeljnimi pravicami in zlasti pravico do sojenja v razumnem roku, se uporablja v okviru pravnega sredstva zoper odločbo Komisije, s katero se podjetju naložijo globe zaradi kršitve konkurenčnega prava.²³ Zato mora sodišče v pritožbenem postopku preučiti navedene pritožbene razloge v zvezi s postopkom pri Sodišču prve stopnje.²⁴

21 – Ibidem (točka 19).

22 – Ibidem (točka 20).

23 – Ibidem (točka 21).

24 – Ibidem (točka 22).

269. Postopek se je začel 5. julija 2001, ko je pritožnica v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila ničnostno tožbo, in se končal 24. maja 2007, ko je bila razglašena izpodbijana sodba. Postopek pred Sodiščem prve stopnje je torej trajal približno pet let in devet mesecev.

270. Na podlagi meril, ki jih je določilo Evropsko sodišče za človekove pravice, je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Baustahlge-webe proti Komisiji odločilo, da je treba razumno trajanje postopka presoјati glede na okoliščine vsake posamezne zadeve in zlasti glede na pomen spora za zadevno osebo, glede na kompleksnost zadeve ter glede na ravnanje pritožnice in pristojnih organov pred Sodiščem prve stopnje.²⁵

271. Ta tri merila bom drugega za drugim preučil z vidika sodne prakse v zgoraj navedeni zadevi Baustahlge-webe proti Komisiji.

a) Pomen spora

272. Sodišče je odločilo, da imata v sporu o obstoju kršitve konkurenčnega prava

25 – Ibidem (točka 29).

temeljna zahteva po pravni varnosti, ki mora biti zagotovljena gospodarskim subjektom, in cilj, da se zagotovi neizkrivljena konkurenca na notranjem trgu, velik pomen ne samo za pritožnico in njene konkurente, ampak tudi za tretje osebe, ker je zadevnih oseb veliko in so finančni interesi znatni.²⁶

veliko, da bi lahko šlo za preživetje njene gospodarske dejavnosti. Menim, da ne.

273. Veliko in zlasti finančno tveganje udeleženega podjetja pa zahteva hitro obravnavanje zadeve. Če si predstavljamo na primer podjetje, ki mora v skladu z odločbo Komisije razkriti podatke o enem od svojih proizvodov, da bi konkurenčna podjetja lahko razvijala svoje proizvode, nihče ne dvomi, da bosta ta odločba in postopek, ki ga sproži podjetje, vplivala na njegovo dejavnost, kajti pritožba zoper odločbe Komisije ne odloži izvršitve.

274. Enako velja, kadar Komisija naloži globo podjetju, za katero meni, da je odgovorno za kršitev.

276. V nasprotju s podjetjem v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Baustahlgewebe proti Komisiji, Komisija družbi DSD ni naložila nobene globe. V zvezi s tem Komisija v odgovoru na pritožbo opozarja, da je to že popolnoma pojasnila v točki 148 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah²⁷ in da tudi ne namerava naložiti denarne kazni.

277. Poleg tega menim, da sporna odločba ni vplivala na dejavnost pritožnice. Namen te odločbe je končati zlorabo, ki je v tem, da mora pristopno podjetje plačati embalažnino za vso embalažo, dano na trg, celo za embalažo, ki se dejansko ne zbere v sistemu DSD. Zato je v tej odločbi določeno, da če se dokaže, da embalaže niso zbrane v tem sistemu, za ta del embalaže ni treba plačati embalažnine.

275. Vprašanje, ki se postavlja v tej zadevi, je, ali je tveganje za družbo DSD resnično tako

278. Pogodbe, ki jih je družba DSD sklenila s pristopnimi podjetji, niso sporne in njena

26 – Ibidem (točka 30). Glej tudi Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Kemmache proti Franciji z dne 27. novembra 1991, serija A št. 218, točka 60.

27 – Priloga R 24 k pritožbi.

dejavnost lahko normalno poteka. Od družbe DSD se zahteva le, naj ne zaračuna embalažnine za storitev, ki je ne opravi.

279. Zato je po mojem mnenju tveganje v tem sporu za DSD resnično, ker gotovo vpliva nanjo, ni pa bistveno, ker ne ogroža ekonomskega preživetja njene dejavnosti.

280. To kljub temu ne sme povzročiti, da se pritožnici krati pravica do poštenega sojenja v razumnem roku, zlasti kadar zapletenost zadeve, kot bomo videli, po mojem mnenju ne zahteva postopka, ki traja pet let in devet mesecev.

b) Zapletenost zadeve

281. Iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice in Sodišča izhaja, da se zapletenost zadeve določa na podlagi več dejavnikov.

282. Evropsko sodišče za človekove pravice je razsodilo, da ekonomska narava kršitve ne

pomeni, da je postopek posebno zapleten. Navedlo je še, da je sprememba zadevnega zakona za zadevo v glavni stvari olajšala delo preiskovalnega sodnika. Evropsko sodišče za človekove pravice je poleg tega ugotovilo, da se zadeva v glavni stvari nanaša na štiri osebe v okviru družb z istega področja dejavnosti in da ni dovolj spretnih pravnih konstrukcij, ki bi občutno ovirale preiskovalce pri njihovem delu. Na podlagi tega je sklenilo, da zapletenost zadeve ne upravičuje trajanja postopka.²⁸

283. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji pri presoji zapletenosti zadeve upoštevalo zlasti število oseb, na katere se je nanašala odločba Komisije, in dejstvo, da je bila pritožba pritožnice ena od enajstih pritožb v treh različnih jezikih postopka, ki so bile formalno združene za namene ustnega postopka.²⁹ Sodišče je še navedlo, da je postopek v zvezi s pritožnico zahteval temeljito preučitev razmeroma obsežnih dokumentov ter dokaj zapletenih dejanskih in pravnih vprašanj.³⁰

284. Sodišče je v sodbi z dne 9. septembra 2008 v zadevi FIAMM in drugi proti Komisiji³¹ navedlo, da je precej dolg postopek pred Sodiščem prve stopnje v veliki

28 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Pélissier in Sassi proti Franciji z dne 25. marca 1999, *Recueil des arrêts et décisions* 1999 – II, točka 71.

29 – Zgoraj navedena sodba Baustahlgewebe proti Komisiji (točka 35).

30 – Ibidem (točka 36).

31 – C-120/06 P in C-121/06 P, ZOdL, str. I-6513.

meri mogoče pojasniti z združitvijo objektivnih okoliščin, povezanih s številom vzporednih zadev, ki so bile zaporedoma vložene pred Sodiščem prve stopnje, ter s pomenom pravnih vprašanj, ki se v njih obravnavajo.³²

vseeno ugotavljam, da dejstva v tej zadevi niso tako zapletena kot na primer dejstva, ki jih mora Sodišče prve stopnje obravnavati v zadevah, ki se nanašajo na kartele in usklajena ravnanja.

285. V tej zadevi je treba opozoriti, da je družba DSD, na katero se nanaša sporna odločba, edina pritožnica. Poleg tega je postopek potekal v samo enem jeziku, v nemščini.

289. Poleg tega je pravno vprašanje v tej zadevi omejeno na obstoj zlorabe prevladujočega položaja, kjer obstoj samega prevladujočega položaja sploh ni vprašljiv. Pogosto se izkaže, da je določitev obstoja takega položaja težka in zapletena, zlasti ker je treba preučiti ekonomske podatke, ki so že sami zapleteni.

286. Seveda ni sporno, da mora Sodišče prve stopnje v zadevah, ki so mu predložene, obravnavati zapletena dejanska in pravna vprašanja.

290. Zato menim, da zapletenost te zadeve ne upravičuje postopka pred Sodiščem prve stopnje, ki je trajal pet let in devet mesecev.

287. Vendar mislim, da ta zadeva pravno ni bila tako zapletena, da bi to upravičilo postopek, ki je trajal pet let in devet mesecev.

c) Ravnanje pritožnice in pristojnih organov

288. Čeprav je sistem, določen v uredbi o embalažah, in sistem, ki ga je vzpostavila družba DSD, na začetku težko razumeti,

291. Ravnanje pritožnice v sodnem postopku lahko podaljša trajanje postopka. Sodišče bo torej preučilo, kakšno je bilo to ravnanje, da bi upoštevalo odgovornost vsakogar za trajanje postopka.

³² – Točka 213.

292. Da bi Sodišče presodilo ravnanje pritožnice v zgoraj navedeni zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, je preučilo, ali je družba Baustahlgewebe GmbH predlagala podaljšanje prvotno predvidenega roka za predložitev replike, da bi ugotovilo, ali je pomembno vplivala na podaljšanje trajanja postopka.

293. V tej zadevi ugotavljam, da iz dokumentacije v spisu izhaja, da je družba DSD res predlagala, da se podaljša rok za predložitev replike, kar je bilo sprejeto z odločbo z dne 21. novembra 2001.

294. Vendar menim, da ta predlog za podaljšanje roka za predložitev replike ni pomembno podaljšal trajanja postopka pred Sodiščem prve stopnje.

295. V zvezi z ravnanjem pristojnega organa, to je Sodišča prve stopnje, je treba namreč ugotoviti, da so med obvestilom o končanju pisnega postopka, ki je bilo strankam vročeno 9. septembra 2002, in vabilom na obravnavo, ki je bilo strankam vročeno 8. junija 2006, pretekla tri leta in devet mesecev. Menim, da glede na relativno zapletenost zadeve in ravnanje pritožnice tak rok ni upravičen.

296. V zvezi s tem je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji presodilo, da zgradba pravosodnega sistema Skupnosti v določenih primerih upravičuje, da lahko Sodišče prve stopnje, ki mora ugotoviti dejstva in preučiti vsebino spora, potrebuje razmeroma več časa, da raziše pritožbe, ki zahtevajo temeljito preučitev zapletenih dejstev. Vendar je Sodišče dodalo, da ta naloga ne oprosti sodišča Skupnosti, ki je bilo ustanovljeno posebej za ta namen, da spoštuje razumen rok pri obravnavanju zadev, ki so mu predložene.³³

297. Sodišče je preučilo še, ali so bili v obdobju med koncem pisnega postopka in odločitvijo, da se začne ustni postopek, sprejeti ukrepi procesnega vodstva ali pripravljalni ukrepi.³⁴

298. Sodišče je navedlo, da je med koncem pisnega postopka in odločitvijo, da se začne ustni postopek, preteklo 32 mesecev, med koncem ustnega postopka in razglasitvijo sodbe Sodišča prve stopnje pa 22 mesecev. Po mnenju sodišča se taka trajanja lahko upravičijo le z izjemnimi okoliščinami. Sodišče je presodilo, da je treba, ker postopek pred Sodiščem prve stopnje ni bil prekinjen, zlasti na podlagi členov 77 in 78 Poslovnika tega sodišča, sklepati, da takih okoliščin ni bilo.³⁵

33 – Zgoraj navedena sodba Baustahlgewebe proti Komisiji (točka 42).

34 – Ibidem (točka 45).

35 – Ibidem (točki 45 in 46).

299. Ugotavljam, da je v tej zadevi med koncem pisnega postopka in odločitvijo, da se začne ustni postopek, preteklo 45 mesecev in da v tem obdobju ni bil sprejet noben poseben ukrep procesnega vodstva in noben pripravljalni ukrep.

302. Menim, da je treba osmi pritožbeni razlog zavrniti kot neupoštevten.

300. Zato glede na vse navedeno menim, da čeprav tveganje v tem sporu ne ogroža preživetja gospodarske dejavnosti družbe DSD, zapletenost zadeve in ravnanje pritožnice ne upravičujeta postopka pred Sodiščem prve stopnje, ki je trajal pet let in devet mesecev. Zato je treba to trajanje šteti za nerazumno.

303. Čeprav je po mojem mnenju res, da se trajanje postopka pred Sodiščem prve stopnje ne ujema z opredelitvijo razumnega roka, menim, da na podlagi te ugotovitve v resnici ni mogoče kaznovati z razveljavitvijo.

304. V zvezi s tem je bilo v zgoraj navedeni sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji naloženo samo odškodninsko nadomestilo škode, ki je nastala zaradi kršitve razumnega trajanja postopka.

3. Posledice nespoštovanja razumnega trajanja postopka pred Sodiščem prve stopnje

305. V tej zadevi bi, če bi dopustili razveljavitev izpodbijane sodbe, družbi DSD dovolili, da ponovno ravna na način, ki pomeni kršitev, ki je bila kaznovana s sporno odločbo iz razlogov, ki sem jih opisal kot utemeljene.

301. Pritožnica meni, da je nespoštovanje razumnega trajanja postopka pred Sodiščem prve stopnje škodovalo njenim interesom v smislu člena 58, prvi odstavek, drugi stavek, Statuta Sodišča. Taka nepravilnost naj bi upravičila razveljavitev izpodbijane sodbe, neodvisno od morebitnih posledic za rešitev spora, v skladu s členom 61, prvi odstavek, prvi stavek, Statuta Sodišča.

306. Kazen za kršitev razumnega trajanja postopka namreč v nobenem primeru ne more omogočiti podjetju, da nadaljuje ali ponovno ravna na način, za katerega je bilo presojeno, da je v nasprotju s pravili Skupnosti.

307. Zato je lahko kršitev razumnega trajanja postopka, če je smiselno, le povod za tožbo za povrnitev povzročene škode.

Sodišče, ki se zgleduje po ustavnih tradicijah, ki so skupne državam članicam, in po podatkih iz mednarodnih pogodb o varstvu človekovih pravic, pri katerih so države članice sodelovale ali h katerim so pristopile.³⁷

308. Glede na naravo te škode v tej zadevi nismo v položaju, primerljivem s položajem podjetja, ki bi zaradi predolgega postopka utrpelo ekonomsko izgubo. Zato menim, da ni ekonomske škode.

312. EKČP ima v tem okviru poseben pomen.³⁸

309. Škoda, ki jo je utrpela pritožnica, je v tem primeru nastala s kršitvijo splošnega načela prava Skupnosti, to je pravice do poštenega sojenja, katere ena od sestavin je spoštovanje razumnega trajanja.³⁶

313. Ta pravica vsakega, da je zaslišan v razumnem roku, je po mojem mnenju tako pomembna, da že samo dejstvo, da se fizični ali pravni osebi odvzame to jamstvo, pomeni škodo samo po sebi.

310. V zvezi s tem opozarja, da je v členu 6(2) EU navedeno, da „Unija spoštuje temeljne pravice, kakršne zagotavlja [EKČP]“.

314. Glede možnih oblik odškodnine mislim, da je načine, ki jih je določilo Evropsko sodišče za človekove pravice, mogoče prenesti na to zadevo. Priznanje kršitve zadevnega načela se mi zato zdi „pravično zadoščenje“, ki v odsotnosti premoženjske škode samo po sebi nadomesti škodo, ki jo je utrpela pritožnica. Evropsko sodišče za človekove pravice je namreč že priznalo, da „sama ugotovitev [da je država kršila člen 6(1) EKČP] zagotavlja [...]“

311. Poleg tega so v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča temeljne pravice del splošnih pravnih načel, katerih spoštovanje zagotavlja

36 – Glej točko 268 teh sklepnih predlogov.

37 – Glej zlasti sodbo z dne 12. junija 2003 v zadevi Schmidberger (C-112/00, Recueil, str. I-5659, točka 71).

38 – Idem.

zadostno pravično zadoščenje glede na okoliščine spora“³⁹.

315. Če pa družba DSD meni, da preprosto priznanje kršitve načela razumnega trajanja postopka ni pravično zadoščenje, lahko po mojem mnenju pri sodišču Skupnosti vložijo odškodninsko tožbo v skladu s pravili splošnega evropskega prava. V členu 288, drugi odstavek, ES je namreč določeno, da „v primeru nepogodbene odgovornosti pa Skupnost v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti“.

316. Katero sodišče bi bilo potemtakem pristojno za odločanje o taki tožbi?

317. V besedilih Skupnosti ni posebnih določb za odškodninske tožbe zaradi škode, ki bi jo povzročilo delovanje sodišč Skupnosti.

39 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Hauschildt proti Danskii z dne 24. maja 1989, serija A št. 154, točka 58.

318. Generalni pravobranilec Léger je v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Baustahlgewebe proti Komisiji, navedel, da je po njegovem mnenju Sodišče pristojno za odločanje v takih sporih, če se nanašajo na sodne akte, ki jih je sprejelo Sodišče prve stopnje.

319. Predlagana je bila naslednja rešitev. Ker sodišču ni mogoče zaupati naloge, da odloči o lastnem krivdnem ali nezakonitem ravnanju, je treba preučiti pristojnost Sodišča prve stopnje, kot da ne vključuje odškodninskih tožb zoper sodne akte, ki jih je samo sprejelo. Zato je po mnenju generalnega pravobranilca Légerja za odločanje v takih tožbah pristojno Sodišče.

320. V času zgoraj navedene sodbe Baustahlgewebe proti Komisiji ni bilo nobene nepreklicne ovire za predlagano rešitev, ker je bila pristojnost Sodišča prve stopnje, ki ni bila določena s Pogodbo ES, določena s Sklepom Sveta Evropske unije po prilagojenem postopku.⁴⁰

40 – Pristojnost Sodišča prve stopnje je določil Svet na zahtevo Sodišča in po posvetovanju z Evropskim parlamentom in Komisijo. V členu 3(1)(c) sklepa Sveta 88/591/ESPJ, EGS, Euratom z dne 24. oktobra 1988 o ustanovitvi Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti (UL L 319, str. 1), kakor je bil spremenjen s Sklepom Sveta 93/350/ESPJ, EGS, Euratom z dne 8. junija 1993 (UL L 144, str. 21) je bilo določeno, da je Sodišče prve stopnje na prvi stopnji pristojno za odločanje v tožbah, ki zadevajo nepogodbeno odgovornost Skupnosti zaradi škode, ki so jo povzročile njene institucije.

321. Vendar ima Sodišče prve stopnje od začetka veljavnosti Pogodbe iz Nice s primarno zakonodajo določeno izključno pristojnost za odločanje v sporih v zvezi s povrnitvijo škode, ki so jo povzročile institucije Skupnosti ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

322. Zato v sedanjem stanju primarne zakonodaje Skupnosti ne vidim, na kateri pravni podlagi bi Sodišče lahko odločalo v tej vrsti tožb, razen če se ne ustvari novo pravno sredstvo.

323. Zato mislim, da Sodišče prve stopnje ostaja pristojno za odločanje v odškodninski tožbi zaradi škode, povzročene z nespoštovanjem razumnega trajanja postopka pred sodiščem Skupnosti.

324. Mislim, da bi ta rešitev zadostila tudi načelu, da mora odločati nepristransko sodišče. Pojem nepristranskosti, ki ga je uveljavilo Evropsko sodišče za človekove pravice, se mi zdi namreč združljiv z rešitvijo, ki jo predlagam.

325. To sodišče namreč loči dva vidika pojma nepristranskosti, subjektivnega in objektivnega.⁴¹

326. Pri subjektivnem pristopu gre za ugotavljanje, kaj je določeni sodnik mislil globoko v sebi v določenih okoliščinah, in torej za osredotočanje na sodnikovo osebnost. Domneva se, da je sodnik subjektivno nepristranski, dokler se ne dokaže nasprotno.⁴² Zato je to težko izpodbijati.

327. Zato je objektivna nepristranskost sodišča odločilna. Pri objektivnem pristopu gre za vprašanje, ali določena preverljiva dejstva neodvisno od osebnega ravnanja sodnika dopuščajo dvom o njegovi nepristranskosti.⁴³ V zvezi s tem Evropsko sodišče za človekove pravice pojasnjuje, da tudi pogled povprečnega človeka na sojenje ni nepomemben.⁴⁴

328. Preučitev njegove sodne prakse pa pokaže, da to sodišče analizira merilo objektivne nepristranskosti za vsak posamezen primer posebej. Povrhu tega je v zgoraj navedeni sodbi Morel proti Franciji pojasnilo, da je odgovor na vprašanje, ali je sodišče objektivno nepristransko, odvisen od okoliščin zadeve.⁴⁵

41 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Piersack proti Belgiji z dne 1. oktobra 1982, serija A št. 53, točka 30.

42 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, zgoraj navedena sodba Hauschildt proti Danski, § 47.

43 – Ibidem (točka 48). Glej tudi Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Morel proti Franciji z dne 18. oktobra 2000, točka 42.

44 – Idem.

45 – Točka 45.

329. Vendar imajo vsi primeri, ki so mu bili predloženi, skupno rdečo nit, to je, da je odločilno, ali je bojazen zadevne osebe lahko objektivno upravičena.⁴⁶

državnega sveta, da vloži tako tožbo, dvomov pritožnika o neodvisnosti in nepristranskosti članov disciplinskega oddelka ni bilo mogoče objektivno upravičiti.⁴⁸

330. Na podlagi tega merila je Evropsko sodišče za človekove pravice včasih priznalo, da kopičenje pravosodnih oziroma pravosodnih in nepravosodnih funkcij ni v nasprotju z načelom objektivne nepristranskosti, včasih pa je tako kopičenje kaznovalo.

333. V zadevi Procola proti Luksemburgu⁴⁹ je pritožnica izpodbijala nepristranskost comité du contentieux du conseil d'État luxembourgeois (vrhovnega upravnega sodišča pri luksemburškem državnem svetu) v okviru pritožbe zoper predpis velikega vojvodstva. Štirje od petih članov tega sodišča so v okviru svetovalne funkcije pred tem podali mnenje o osnutku tega predpisa.

331. Tako je na primer g. Gubler v zadevi Gubler proti Franciji⁴⁷ izpodbijal nepristranskost disciplinske komisije conseil national de l'Ordre des médecins (državne zdravniške zbornice). Ta organ je proti njemu vložil tožbo in o njej tudi odločal. G. Gubler je menil, da je ta organ hkrati sodnik in zainteresirana stranka.

334. Evropsko sodišče za človekove pravice je menilo, da je nastala zmeda, ker so štirje vrhovni sodniki opravljali svetovalne in pravosodne funkcije. Presodilo je, da že samo dejstvo, da določene osebe v zvezi z istimi odločitvami zaporedno opravljajo obe vrsti funkcij, lahko ogrozi strukturno nepristranskost tega organa, zato so bili dvomi pritožnice upravičeni.⁵⁰

332. Evropsko sodišče za človekove pravice je presodilo, da ker člani disciplinskega oddelka, ki so bili tudi v sestavi, ki je odločala v tožbi zoper g. Gublerja, niso poznali odločitve

46 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, zgoraj navedena sodba Hauschildt proti Danski, točka 48, in sodba Hirschhorn proti Romuniji z dne 26. oktobra 2007, točka 73.

47 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Gubler proti Franciji z dne 27. julija 2006.

48 – Idem (točki 28 in 30). Za primere, ko je Evropsko sodišče za človekove pravice dopustilo kopičenje pravosodnih funkcij, glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodbi Nortier proti Nizozemski z dne 24. avgusta 1993, serija A št. 267, in Depiets proti Franciji z dne 10. februarja 2004.

49 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Procola proti Luksemburgu z dne 28. septembra 1995, serija A št. 326.

50 – Idem (točka 45). Za primere kaznovanja kopičenja pravosodnih funkcij glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodbi Findlay proti Združenemu kraljestvu z dne 25. februarja 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-I, in Tierce in drugi proti San Marinu z dne 25. julija 2000.

335. Poleg tega je Evropsko sodišče za človekove pravice pojasnilo, da člen 6(1) EKČP pomeni, da mora vsako nacionalno sodišče pri sestavi sodišča preveriti, ali je neodvisna.⁵¹

336. To sodno prakso je treba povezati z učinkovitostjo preostalih, prav tako temeljnih načel, kot sta pravica do dostopa do sodišča in zahteva po dvostopenjskih sodiščih.

337. Ker sta samo dve sodišči Skupnosti pristojni za odločanje v odškodninski tožbi zaradi škode, ki jo je povzročilo delovanje sodišč Skupnosti, eno sodišče prve stopnje in drugo pritožbeno, se mi zdi smiselno, da ohranita svojo pristojnost ob izrecnem pogoju, da je sestava, ki obravnava tožbo, drugačna kot sestava, ki je sprejela akt, ki naj bi povzročil zatrjevano škodo.

338. Seveda lahko sodba Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Mihalkov proti Bolgariji⁵² vzbudi dvom, ali Sodišče prve stopnje lahko odloča o odškodninski tožbi zaradi škode, ki jo je povzročilo sodišče

Skupnosti. V tej zadevi je to sodišče namreč menilo, da čeprav ni bilo nobenega razloga za dvom v osebno nepristranskost sodnikov sodišča mesta Sofija, bi lahko že sama poklicna povezanost z eno od strank v sporu (ker je šlo za odgovornost sodišča mesta Sofija) pritožnici vzbudila legitimne dvome o objektivni nepristranskosti sodnikov in njihovi neodvisnosti od druge stranke v sporu.⁵³ Poleg tega bi dvome pritožnice lahko okrepilo dejstvo, da bi bilo v skladu z upoštevnimi proračunskimi pravili nadomestilo, ki bi bilo dodeljeno pritožnici, če bi uspela, plačano iz proračuna sodišča mesta Sofija.⁵⁴

339. Vendar poudarjam, da te posebne odločbe ni mogoče prenesti na to zadevo. Ker je v državah več sodišč, je pritožbo zlahka mogoče dodeliti sodiščem, ki niso povezana s sporom in torej njihova nepristranskost ni dvomljiva. Kot bomo videli, na ravni Skupnosti ni tako.

340. Če sledimo razlogovanju Evropskega sodišča za človekove pravice v tej zadevi, niti Sodišče prve stopnje niti Sodišče, če bi bilo sporno njegovo ravnanje, ne bi moglo odločati

51 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Remli proti Franciji z dne 23. aprila 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-II, str. 574, točka 48.

52 – Glej Evropsko sodišče za človekove pravice, sodba Milhalkov proti Bolgariji z dne 10. julija 2008.

53 – Idem (točka 47).

54 – Ibidem (točka 48).

v odškodninski tožbi zaradi škode, ki bi jo povzročilo sodišče Skupnosti. To pa bi bilo odrekanje pravnega varstva.

Sodišča prve stopnje za odločanje v tej vrsti tožb.

341. Po mojem mnenju vse navedeno govori v prid temu, da se ohrani pristojnost

342. Zato in pod navedenimi pogoji se zdi, da je mogoče uporabiti samo splošni postopek.

VII – Predlog

343. Glede na navedene ugotovitve predlagam Sodišču, naj:

- pritožbo zavrne v celoti in
- družbi Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH naloži plačilo stroškov v skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča Evropskih skupnosti.